

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1880. Första Kammaren. N:o 35.

Fredagen den 30 April.

Kammaren sammanträdde kl. $\frac{1}{2}$ 3 e. m.

Justerades 9 protokollsutdrag för den 28 April.

Föredrogos, men begärdes af flere ledamöter ånyo på bordet dels Bevillnings-Utskottets den 28 April bordlagda Betänkande N:o 16, dels Banko-Utskottets samma dag på bordet lagda Memorial N:o 16 och Utlåtande N:o 17; hvarefter beslöts, dels att Banko-Utskottets Memorial N:o 16 skulle uppföras främst bland målen på föredragningslistan för nästa sammanträde, dels ock att Bevillnings-Utskottets Betänkande N:o 16 och Banko-Utskottets Utlåtande N:o 17 skulle sättas nederst å samma lista.

Anmälades och bordlades nedannämnda ärenden:

Konstitutions-Utskottets Utlåtande N:o 10, i anledning af väckt motion om ändring af 13 § 2 och 3 mom. Riksdagsordningen;

Stats-Utskottets Memorial:

N:o 50, angående upplåtande af lokaler i Riksdagens hus under de tider, då Riksdagen icke är församlad, samt med förslag till ett stadgande i Riksgäldskontorets reglemente;

N:o 51, med förslag till voteringspropositioner i anledning af Kamrarnes skiljaktiga beslut i åtskilliga anslagsfrågor under Riksstatens nionde hufvudtitel;

Sammansatta Stats- och Banko-Utskottets Utlåtande N:o 2, i anledning af väckta motioner dels angående undersökning af Hypoteksbankens förvaltning, dels ock angående förändringar i de för banken gällande bestämmelser;

Bevillnings-Utskottets Utlåtande N:o 17, i anledning af dels återremiss af 8:de punkten i Bevillnings-Utskottets Betänkande

Första Kammarrens Prot. 1880. N:o 35.

N:o 12, angående allmänna bevilningen, dels Kamrarnes skiljaktiga beslut rörande 10:de och 14:de punkterna i samma Betänkande;

Andra Kammarens protokollsutdrag N:o 181, med delgifvande af Kammarens beslut öfver dess Tillfälliga Utskotts Betänkande N:o 20, med anledning af väckt motion om underdånig skrifvelse angående inställande af tillämpningen af den i Kongl. kungörelsen af den 21 December 1877 anbefalda lotstaxa m. m.;

samt Första Kammarens Tillfälliga Utskotts Utlåtanden:

N:o 15, om aflåtande af underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t angående bildande af en till infanteriet hörande stamtrupp inom Vesternorrlands län; och

N:o 16, i fråga om aflåtande af en underdånig skrifvelse angående anbringande af elektrisk belysning i Kongl. Biblioteket;

hvarefter beslöts, att dessa ärenden skulle å föredragningslistan för nästa sammanträde sättas näst efter Banko-Utskottets Memorial N:o 16.

Kammaren åtskildes.

In fidem
O. Brakel.

Lördagen den 1 Maj.

Kammaren sammanträdde kl. 11 f. m.

Justerades protokollen för den 17 och 19 April.

Företogs val af en ledamot i Stats-Utskottet efter Friherre Hochschild, hvilken blifvit till Minister för utrikes ärendena utnämnd; och befans efter valförrättningens slut dertill blifvit utsedd:

Friherre von Essen, Fredrik, med 54 röster.

Föredrogs ånyo Banko-Utskottets den 28 och 30 April bordlagda Memorial N:o 16, med förslag till omröstningsproposition i anledning af Kamrarnes skiljaktiga beslut i fråga om åtgärder för Riksbankens förstärkande vid upphörande af de enskilda bankernas rätt att utgifva sedlar, lydande å tio kronor.

*Förslag till
omröstnings-
proposition.*

Herr Ekman, Johan Jakob: Jag har vid det förevarande betänkandet fogat en reservation, som jag anhåller att vid detta tillfälle få åberopa. Jag ber tillika få erinra derom, att Banko-Utskottet jemväl förlidet år framstälde en voteringsproposition i samma sak och att Första Kammaren då afslog densamma, som jag vill erinra mig af diskussionen, på den grund, att frågan dels icke ansågs röra bankens styrelse och förvaltning dels icke hade varit föremål för Första Kammarens behandling. Frågan föreligger alltså i år icke fullt lika som förra året, men likväl tillräckligt nära förhållandena då, för att den, som fäster sig vid prejudikat, icke skulle af Första Kammarens då fattade beslut kunna hemta anledning att nu afgifva sitt votum i samma riktning. — För min del fäster jag mig icke vid prejudikat, emedan jag fruktar, att man i sådant fall blefve temligen tvehågs, i hvilken riktning man skulle gå; ty nog hafva frågor förekommit, som blifvit lösta genom gemensam votering och hvilka icke mera än denna hade bort blifva föremål för en sådan. Jag anser därför, att denna, liksom andra dylika frågor, måste pröfvas på grund af sin egen inre beskaffenhet och att det icke går an att afgöra dem på grund af tillfälliga sympatier eller antipatier, den ena gången på ett sätt och den andra på ett annat; ty fortgår man på *den* banan, så är det fara värdt, att de bestämmelser, som innehållas i 69 och 70 §§ Regeringsformen och 65 § Riksdagsordningen, komma att leda till ytterst farliga konsekvenser. Jag skall därför icke tillåta mig något yttrande, huruvida det kan vara *önskvärdt*, att den nu förevarande frågan bifalles eller icke, eller om det kan anses *likgiltigt*, huru densamma blir afgjord. Jag skall icke heller söka afgöra, huruvida, då frågor kunna anses tvistiga, det må vara rättast att afslå eller att godkänna gemensam votering; ty jag medgifver icke, att frågor *äro* tvistiga, om man tager grundlagens icke blott ordalydelse utan äfven andemening till rättelse för sina beslut, och allra minst kan jag anse, att den nu förevarande frågan är tvistig. Jag anhåller om afslag å Utskottets hemställan.

Grefve Lagerbjelke: 70 § Regeringsformen innehåller: "När i fråga om Riksbankens styrelse och förvaltning, inkomster och utgifter, Kamrarne stanna i stridiga beslut, skola Kamrarne derom hvar för sig rösta, såsom i nästföregående paragraf sägs".

Nu förblifver emellertid Riksbankens förvaltning alldeles densamma, huru än den gemensamma votering, som vid detta tillfälle blifvit föreslagen, skulle komma att utfalla. För att nu ifrågavarande ärende skall ega någon inverkan på bankens förvaltning, måste ett ytterligare nytt beslut fattas och, om Kam-

*Förslag till
omröstnings-
proposi-
tion.*
(Forts.)

rarne då stanna i skiljaktiga beslut, skall gemensam votering företagas. Om, därför att ett beslut i någon fråga möjligen i sina följder kan föranleda ett beslut, som kunde hafva inflytande på bankens styrelse och förvaltning, detta föregående beslut skulle underkastas gemensam votering, kunde nästan hvilken fråga som helst vardas sålunda afgjord, ty till och med lagfrågor kunna hafva följder, som kunna föranleda beslut, hvilka inverka på Riksbankens styrelse och förvaltning.

icke heller kan gemensam votering nu företagas på den grund, att här skulle vara fråga om en utgift för Riksbanken; ty gifvet är, att om sjelfva utgiften är hufvudsaken, hvarom fråga är, så måste gemensam votering företagas; men om sjelfva hufvudsaken är något, hvarom icke voterats skall, kan den icke blifva föremål för gemensam votering därför, att man hängt på den en fråga om någon större eller mindre utgift, utan om hufvudfrågan förfaller, så förfaller äfven den dermed förenade utgiftsfrågan.

Sant är, att mången gång ett missbruk egt rum, hvarigenom man vid en fråga, om hvilken gemensam votering icke hade bort företagas, hängt en utgiftsfråga och på den grunden afgjort hufvudfrågan genom gemensam votering; men därför bör man icke fortsätta med missbruket, utan snarare söka iakttaga så mycket större försigtighet. Vid detta tillfälle är icke ens sjelfva utgiftsfrågan sådan, att den i och för sig kan blifva föremål för gemensam votering; ty om man läser 70 § Regeringsformen i sitt sammanhang, finner man, att de utgifter och inkomster, som der förekomma, måste vara sådana, som angå bankens styrelse och förvaltning men icke sådana främmande uppdrag, som möjligen blifva Bankofullmäktige ålagda.

Jag kan således icke finna, att gemensam votering här kan ega rum. Den allmänna föreskriften i 63 § Riksdagsordningen innefattar att, då Kamrarne icke förenat sig om samma beslut, har frågan förfallit, och derifrån undantagas endast några bestämda fall, då gemensam votering må företagas. Nu är det en allmänt erkänd lagtolkningsregel, att, då undantag förekommer, skall undantaget strictissime tolkas. Se vi nu efter, hvad följden skulle blifva af en vidsträckt tolkning af det nu ifrågavarande undantaget, hvarigenom sådana frågor blefve allt mer och mer dragna under gemensam votering, hvilka icke varit afsedda att sålunda afgöras, så finna vi, att derigenom blefve i sjelfva verket hela representationsskicket förryckt och, i stället för att grundlagen velat hafva ett tvåkammerssystem, öfvergår man till ett enkammerssystem. Om deremot, också genom ett missbruk, någon gemensam votering icke företagits, der den bort ega rum, skulle derigenom endast den olägenheten hafva inträffat, att möjligtvis någon nyttig fråga, som vid en riksdag hade kunnat gå igenom, vid den riksdagen förfallit och måste åter upptagas vid en kommande riksdag.

Vid detta tillfälle är det emellertid alldeles tydligt, att något sådant fall icke föreligger, då grundlagen afsett, att gemensam

votering skall ega rum, och jag anhåller därför vördsamt om afslag å den af Utskottet framställda voteringspropositionen.

*Förslag till
omröstnings-
proposi-
tion.
(Forts.)*

Herr Evers: Då förevarande ärende behandlades inom Banko-Utskottet, var jag frånvarande; men jag anser mig skyldig vid detta tillfälle nämna, att, om jag varit närvarande, skulle jag hafva biträdt den reservation, som af Herr Ekman afgifvits.

Friherre Klinckowström: Hvad beträffar den advokatur, som Grefve Lagerbjelke tillåtit sig rörande grundlagens rätta förstånd, och den utredning, han i sammanhang dermed företagit rörande våra konstitutionella förhållanden, så anser jag denna senare del af hans anförande alls icke höra till den nu förevarande frågan och kan på intet vis instämma med honom uti den förra. Frågan är enligt mitt förmenande, om man vill se den så, som den bör ses, helt enkel; men jag vet väl, att bakom densamma skymta helt andra afsigter, som man vill befrämja genom att nu afslå den föreslagna voteringspropositionen. Dessa afsigter borde hafva framträdt och sökt göra sig gällande, då frågan om indragning af de enskilda bankernas fem- och tio-kronesedlar förevar till behandling inom Kammaren; men nu äro dessa frågor redan af Riksdagen bifallna och af Kongl. Maj:t gillade och det är här endast fråga om tiden, inom hvilken den senare sedelvalören skall indragas. Derfor har Kongl. Maj:t begärt, att Riksdagen måtte vidtaga sådana åtgärder med afseende på bankens förmåga att uppfylla sina förbindelser, som kunna ifrågakomma om Kongl. Maj:t finner för godt förordna om tio-kronesedlarnes indragning, och derpå torde Riksdagen icke kunna underlåta att gifva ett svar, såsom ock Banko-Utskottet här föreslagit. Oakadt allt hvad Herr Ekman såväl i sin reservation, som ock här i Kammaren yttrat, kan jag icke finna något skäl, hvarför den föreslagna voteringspropositionen icke skulle bifallas; ty man kan väl icke, på sätt Herr Ekman förmenar, påstå, att det ifrågavarande uppdraget icke skulle hafva någon gemenskap med Riksbankens styrelse och förvaltning. Man behöfver endast vända sig till sista reglementet för Riksbanken, så skall man der uti den 58 § finna, att åt fullmäktige uppdragits en mängd åligganden, hvilka icke kunna anses mera röra bankens styrelse och förvaltning än det nu ifrågasatta uppdraget. Jag hemtar ytterligare stöd för min åsigt deraf, att här är fråga om en bestämd utgift, som banken skall bestrida, och jag hemställer, huru sådant skall låta sig göra, utan att föreskrift derom införes i bankoreglementet. Herr Ekman och Grefve Lagerbjelke säga visserligen, att denna utgift skulle vara något, som blifvit påhängdt på den ursprungliga frågan; men jag ber att deremot få invända, att Banko-Utskottet har under vissa förhållanden motionsrätt, och om det skulle bero på denna Kammares godtycke att förklara, att en utgift blifvit någon fråga påhängd, för att derigenom få samma fråga förkastad, så skulle mängden fråga aldrig sett dagen, hvilken nu blifvit af Kamrarnes majoritet antagen just till följd af gemensam votering.

Förslag till
omröstnings-
proposi-
tion.
(Forts.)

Jag vet icke, huru någon medverkan af andra sakkunnige män skulle kunna erhållas, om icke bankofullmäktige skulle tillerkännas rätt att åt dessa utgifva något arvode. Jag tror icke, att Herr Ekman eller öfrige reservanter skulle vilja godtgöra dessa personer för deras arbete. Det är således alldeles nödvändigt, att denna punkt, sådan den blifvit af Banko-Utskottet formulerad, blifver föremål för gemensam votering, enär Första Kammaren redan afslagit densamma.

Någon gemenskap mellan denna voteringsproposition och den, som vid förra riksdagen afslogs, förefinnes väl icke, enär skälet, hvarför Första Kammaren då afslog gemensam votering, var det, att frågan, hvarom skulle voteras, icke hade varit föremål för öfverläggning inom Kammaren, och detta anser jag vara ett godt skäl till afslag; nu har deremot Första Kammaren diskuterat och afslagit frågan; Andra Kammaren har diskuterat och bifallit densamma och då måste den slitas genom gemensam votering, så mycket mer som den afser bestämmelser, som skola inflyta i reglementet för bankens styrelse och förvaltning. På grund häraf anhåller jag, att Kammaren täcktes bifalla den af Banko-Utskottet framställda voteringsproposition.

Friherre Åkerhielm: Kammaren har nyss, trogen sin vana, med spänd uppmärksamhet lyssnat till den tolkning af ett på den nu förevarande frågan tillämpligt grundlagsbud, som inför Kam-maren afgifvits af den i slik tolkning obestriddigen mest förfarne af Kammarens ledamöter. Jag antager därför såsom afgjort, att Kammarens beslut också kommer att utfalla i öfverensstämmelse med denna tolkning. Då jag sagt detta, så läser deraf följa, att jag nu icke begärt ordet för att emot Grefve Lagerbjelkes yrkande framställa något motyrkande. Jag har begärt ordet för att tillkännagifva, att, då jag icke deltagit i den afgifna reservationen, utan i stället tillhört Utskottets majoritet, har detta skett därför, att jag trott de skäl, som tala för att i slika frågor som denna voteringsproposition framställes, väga så tungt i jämförelse med de skäl, som tala deremot, att icke ett Utskott bör ensidigt afgöra frågan utan till Kammararen öfverlemnas att i ämnet besluta.

Sedan jag sagt detta, torde jag få utbedja mig att, om än i korthet, få antyda anledningen, hvarför jag trott, att man bort vara tveksam om, huruvida denna voteringsproposition bort framställas eller icke. Det har synt mig, som om den föreliggande frågan, — ehuru jag medgifver, att den icke genast ingriper direkt i Riksbankens förvaltning förr än, såsom Grefve Lagerbjelke ådagalagt, en ny fråga uppkommit och ny votering egt rum, — likväl skulle kunna föra med sig redan nu det förhållandet, att en fullmäktig i Riksbanken efter det samarbete, som förutsatts med andra tillkallade sakkunnige män, möjligen kunde finna tidpunkten vara inne för ordnande af Riksbankens förvaltning så, att denna förvaltning vore beredd på ett blifvande riksdagsbeslut. Det kunde ju alltså hända, att man såsom fullmäktig möjligen

skulle, vid förefallande särskilda frågor angående Riksbankens styrelse och förvaltning, anse sig böra afgifva ett votum i någon mån annorlunda till följd deraf, att denna fråga antagligen föreläge och sannolikt komme att utfalla så, som en del af Riksdagen förväntat. Är en sådan uppfattning riktig, hvilket jag icke vågar påstå, men dock anser böra väl begrundas, så förefaller det mig, som om frågan reducerades dertill: böra i allmänhet sådana frågor, som ingripa i Riksdagens penninginstitutioners förvaltning och styrelse, kunna på något sätt af Riksdagens majoritet afgöras, då Kammare stannat mot Kammare? Jag har för min del till förene uttalat, och jag gör det ännu, att jag befarar, att man, genom att ensidigt i denna Kammare vid sådana tillfällen afslå voteringspropositioner, möjligen kan införa ett sådant förhållande, att det kan blifva ganska vanskligt att få veta, hvad Riksdagens majoritet vill i fråga om dess penningeförvaltande verks styrelse och förvaltning. Jag vill icke påstå, att sådant ovilkorligen blefve förhållandet genom ett afslag å nu föreliggande voteringsproposition; men farhågan för att något sådant kan inträffa är hos mig starkare än den af Herr Grefve Lagerbjelke framhållna oron för att vi möjligen skulle komma att befinna oss i ett enkammarssystem. I fråga om sådana förhållanden som det nu föreliggande synes det mig vara nödvändigt, att Riksdagen på något sätt kan meddela instruktioner och uttala sin mening, äfven om följden skulle blifva, att beslutet finge formen af ett enkammar-systems.

Dessa skäl, som jag nu antydt, hafva för mig varit tillräckliga att icke drista mig att inom Utskottet vilja förneka framläggandet af förslag till voteringsproposition. Kammaren läser snart komma att gifva sitt utslag i frågan. Huru detta kommer att utfalla, tager jag för afgjort och kan icke annat än ärligt erkänna, att jag efter det yttrande, som afgifvits af den ärade talaren på södermanlandsbänken, icke anser tillständigt att yrka något emot *hans* mening, hvarför jag nöjer mig med att hafva till protokollet uttalat *min*.

Herr Jöns Pehrsson: Det må vara en sanning hvad den siste talaren antydde, att man skulle dölja sin egen mening, då man hört en sådan auktoritet som den af honom åberopade talaren på södermanlandsbänken, men detta kan icke vara fullgiltigt skäl för mig att ej här i Kammaren säga några ord i denna fråga; ty det lär väl icke vara så alldeles gifvet, att icke äfven en sådan man vid något tillfälle kan taga fel, och att ej tankar kunna framställas, som väga något äfven mot den uppfattning, som af honom blifvit uttalad. Herrarne minnas väl, att, då denna fråga förra gången diskuterades i Kammaren, jag var af den åsigt, att man vid genomförande af ifrågavarande reform borde gå saktatillväga, så att ej rubbningar uppstodo, men detta hindrade icke, att jag vid samma tillfälle ej framstälde något yrkande vare sig på bifall till eller afslag å Utskottets då förevarande betänkande, emedan jag allt för väl insåg och nästan förutsade, hvad utgång

*Förslag till
omröstnings-
proposi-
tion.
(Forts.)*

Förslag till
omröstnings-
proposi-
tion.

(Forts.)

den fråga, som i dag är före, här skulle erhålla. Men jag tror ändå, att man bör betrakta saken något, innan man gör sig till och afslår voteringspropositionen. Jag säger detta därför att jag tror Kammarrens ledamöter ega så mycket förutseende, att de icke vilja afslå voteringspropositionen, därför att Kammarren förut afslagit Banko-Utskottets förslag i ämnet. Och jag hemställer till Herrarne, huru det skulle gestalta sig i frågor af denna beskaffenhet, om Kammarren finna sig berättigade att hvar för sig göra revolution inom Riksdagen och afslå den ena Kammarren en och den andra en annan voteringsproposition. Då kommer otvifvelaktigt att inträffa det förhållande, grundlagen ej tänkt sig, att det blir omöjligt för Riksdagen att uttala sin mening i ganska viktiga frågor. Således tror jag, att Herrarne böra betänka sig, innan I afslån denna voteringsproposition, desto hellre som genom bifall till densamma icke förminskas Riksdagens makt att, då ärendet efter utredning hit återkommer, i frågan göra sin rätt gällande. Vill Kammarren handla lojalt, förståndigt och klokt, bifaller den voteringspropositionen; frågan kommer ändock efter mitt förmenande att för denna gång falla vid den gemensamma voteringspropositionen, hur önskligt det å andra sidan än vore, att, på sätt jag yttrade förra gången ärendet var före, denna fråga med det snarast möjliga blefve utredd.

Skulle jag våga uttala min mening om det sätt, hvarpå grundlagen i detta fall bör tolkas, får jag säga, att jag icke kan förstå annat än att beslut som detta måste hafva afseende på bankens styrelse och förvaltning. Skulle nu detta Banko-Utskottets förslag blifva Riksdagens beslut, är jag öfvertygad, att frågan icke skulle blifva ensidigt utredd utan tvärtom, och Riksdagen har ju, som sagdt, äfven efter utredningen sin fulla beslutande-rätt gvar.

Jag yrkar och hoppas, att Kammarren på dessa giltiga skäl måtte bifalla voteringspropositionen och icke såsom regel införa, att den ena Kammarren afslår voteringspropositionen i frågor, som den andra Kammarren uppenbarligen gerna önskar få utredda. Vi skulle då beträda en väg, hvarpå i afseende å dessa förhållanden i framtiden kunde införas revolution inom Riksdagens förhandlingar. Derfor tror jag dock, att man bör vakta sig, och yrkar sålunda bifall till voteringspropositionen.

Friherre af Ugglas: Jag begärde ordet, då jag hörde Friherre Klinckowström yttra, att frågan om indragning af de enskilda bankernas tiokronesedlar redan vore afgjord och att nu endast återstode att bestämma tiden, när sådant skulle ske. Vidare påstod han, att Kongl. Maj:t hos Riksdagen begärt vidtagande af åtgärder, för den händelse att dessa sedlar skulle indragas, och att det snart sagdt vore Riksdagens *skyldighet* att gå i författning om vidtagandet af dessa åtgärder. I dessa få ord ligga nära på lika många misstag som ord; ty frågan om de enskilda bankernas tiokronesedlars indragning är icke i något afseende afgjord, det enda, som derom finnes stadgadt, förekommer i 1874 års banklag,

hvilken åt Kongl. Maj:t öfverlemnar att indraga dessa sedlar, då Kongl. Maj:t finner sådant lämpligt. Vidare känner åtminstone icke jag till, att Kongl. Maj:t på något sätt af Riksdagen påkallat vidtagande af åtgärder för dessa sedlars indragning, och vid sådant förhållande måtte det väl icke vara Riksdagens *skyldighet* att därför vidtaga några åtgärder. Jag tror således att de premisser, hvarifrån Friherre Klinckowström i frågan utgått, icke hålla streck och hoppas följaktligen äfven, att den konklusion, hvar till han kom, icke skall af Kammaren omfattas.

*Förslag till
omröstnings-
proposi-
tion.
(Forts.)*

Hvad tolkningen af hithörande grundlagsparagrafer beträffar, ber jag få förklara, att, sedan den man, som kanske företrädesvis bör anses vara berättigad att i detta afseende uttala grundlagens mening, här så tydligt och bestämdt utvecklats sin åsigt i frågan, jag icke tror det tjena till något, att någon annan söker att till hans uppfattning lägga liksom ett strå till stacken. I öfrigt anholder jag om afslag å den föredragna voteringspropositionen.

Herr Ekman: Jag begärde ordet med anledning af en talares yttrande, att "bakom reservanternas mening i afseende å denna voteringsproposition skulle ligga andra afsigter". Jag tror det vara ett hårdt tal att beskylla en representant för att hafva andra afsigter i de frågor, som här förekomma, än dem, som tydligt uttalas, och lika litet som jag tillåter mig att mot andra framkasta dylika beskyllningar, lika litet tillåter jag, utan att deremot protestera, någon att säga, att i *mina* yttranden skulle ligga någon annan mening än den jag uttalat. Att jag icke kan hafva någon annan afsigt än att få denna fråga utredd, torde vara så mycket tydligare, som jag tillföre uttryckt min önskan att en sådan utredning måtte ega rum och äfven uttalat mig, *huru* denna utredning borde kunna ske; och att jag motsatt mig den af Banko-Utskottet föreslagna utredning kommer sig endast deraf, att den efter mitt förmenande komme att blifva ensidig, af det skäl att Bankofullmäktige hade att bedöma frågan endast från *en* synpunkt. Jag skulle vilja anse, att det ord, denne talare använde i afseende på en annan talares yttrande, eller att denne begagnat "advokatyr", vore mera tillämpligt på honom sjelf, såvida jag icke trodde att hans framställning snarare berodde på en mindre redig tankegång.

Här har äfven blifvit sagdt, att det vore af vigt att bifalla voteringspropositionen på den grund att vår ställning till Andra Kammaren fordrade det. Jag tror, att vår ställning till Andra Kammaren bäst häfdas, om vi jemväl häfda grundlagens bud, hvarigenom vi förvärfva aktning såväl af Andra Kammaren som för oss sjelfva, och om vi äfven vunne Andra Kammarens välvilja genom att uppoffra vår egen öfvertygelse, så torde valutan blifva för liten i förhållande till priset. För öfrigt tror jag icke, att inom Andra Kammaren finnas sådana åsikter, som här blifvit densamma tillvitade, utan tvärtom att Andra Kammaren respekterar våra beslut, när dessa påtagligen ledas af begär att förebygga en oriktig uppfattning af grundlagen och vill som stöd därför åbe-

*Förslag till
omröstnings-
proposi-
tion.
(Forts.)*

ropa, att det goda förhållande, som på senare tid alltid rådt inom Banko-Utskottet, icke störts deraf, att alla Utskottets ledamöter från Första Kammaren med undantag af en röstat för den åsigt, som innefattas i min reservation.

Herr Olsson, Peter: Då denna fråga afgjordes inom Banko-Utskottet, var jag icke närvarande. Jag vill derföre nu nämna, att, huru gerna jag än för egen del skulle sett — hvad jag ock tog mig friheten yttra, då denna fråga först var föremål för behandling i Kammaren — att en fullständig utredning med afseende å våra bankförhållanden blefve verkställd, och huru gerna jag således skulle varit med om ett beslut i den riktningen, jag likväl icke tror, att man till följd af en sådan önskan bör på något sätt gå grundlagens bud för nära, och att, då jag, i motsats till en föregående talare, måste uttala den uppfattning, att den framtällning vi nyss hört af en högt aktad ledamot i denna Kammare, som yttrat sig om, huru grundlagen bör tolkas i detta afseende, varså långt från att vara advokatorisk, att den tvärtom visade en fullkomlig logik, samt — man må i sjelfva frågan hysa hvilka åsikter som helst — det torde vara angeläget icke blott för denna Kammare att häfda, hvad grundlagen i fråga om gemensam votering föreskrifver, utan äfven och kanske i ännu högre grad för Medkammaren, att dessa grundlagsstadganden hållas i helgd, jag hvarken vill eller kan vara med om att af praktiska skäl eller föregående prejudikat antaga en voteringsproposition, som strider mot grundlagen; ty hvad man den ena gången beslutar, derför att man önskar det, kan den andra gången beslutas tvärt emot ens önskan, och hvad den ena gången gäller för en Kammare, kan en annan gång gälla för den andra. Derför tror jag, att man skulle komma i ett kaos af oreda, om man icke låter grundlagen vara det enda bestämmande i detta afseende, och till följd deraf måste jag, oakadt — hvad jag ännu en gång må upprepa — jag lifligt önskar att bankförhållandena snart måtte erhålla en någorlunda fullständig utredning, instämma i yrkandet om afslag på Utskottets förvarande hemställan.

Friherre Klinckowström: Jag skall icke med ett enda ord beröra Herr Ekmans utfall mot mig personligen. Det är icke min vana att besvara sådana utfall och dermed upptaga Kammarens tid. Jag ber honom blott att han icke måtte bortjustera dem ur det skriftliga anförandet till protokollet.

Hvad åter Friherre af Ugglas beträffar och hans långa deduktion derom, att Riksdagen icke redan skulle för sin del beslutat indragning af de enskilda bankernas sedlar å 5 och 10 kronors valör och icke heller Kongl. Maj:t bestämt, att så skulle ske, får jag bedja den värde Friherren med uppmärksamhet läsa början af Banko-Utskottets betänkande N:o 13, hvaraf han skall finna att Kongl. Maj:t verkligen sagt sin åsigt vara att förordna om indragning af dessa sedlar å 10 kronors valör, såvida inom utgången af år 1882 sådana åtgärder för Riksbankens förstärkande vidtagas, som Kongl.

Maj:t finner betryggande. Det är hvad som fordras, och då Kongl. Maj:t sålunda anser någon vidare utredning rörande denna fråga icke behövas — i motsatt fall hade väl Kongl. Maj:t yttrat sig derom i sin skrifvelse till Riksdagen — så anser äfven jag all erforderlig utredning verkställd och att det endast för Riksdagen återstår att vidtaga sådana åtgärder för Riksbankens förstärkande, som Kongl. Maj:t finner betryggande. Det förslag, Banko-Utskottet afgifvit och på hvilket den nu omtvistade voteringspropositionen grundar sig, innefattar endast beslut att åt fullmäktige i Riksbanken uppdraga att utreda beskaffenheten af de åtgärder, som för ifrågavarande ändamål må anses behöfliga, med rättighet för fullmäktige att, om de så anse nödigt, påkalla medverkan af andra sakkunnige män, som för sin möda af Riksbankens medel skulle erhålla ersättning till enahanda belopp, som vanligen anvädes komiterade, hvilka af Kongl. Maj:t för frågors utredande utses. Jag anser således, att ingenting här talar för behovet af någon vidare utredning, utan att frågan om indragning af de enskilda bankernas tiokronesedlar är, i hvad på Riksdagen beror, afgjord. Kongl. Maj:t har förklarat sig hafva för afsigt att verkställa indragningen, så snart Riksbanken blifvit försatt i tillfälle att vidtagna betryggande åtgärder för den större sedel-emission, som jag förmodar kommer i fråga till följd af sedel-indragningen vid de enskilda bankerna, och för att banken må erbjuda den större säkerhet, som af sådan anledning blir behöflig. Jag kan icke i något hänseende finna det vara skäl att draga ut på tiden med afgörandet af denna fråga, och då må det förlåtas mig, om jag tyckte det framskymta någon annan afsigt än den uttalade med det starka motstånd, denna fråga vid två på hvarandra följande riksdagar mött.

Jag yrkar bifall till voteringspropositionen.

Herr Ekman: Jag lofvar Friherre Klinckowström att icke bortjustera något af mitt sista yttrande, endast jag kan påräkna reciprocitet af honom i detta afseende.

Sedan öfverläggningen härefter förklarats slutad och Herr Talmannen upptagit de derunder gjorda yrkanden å dels godkännande af den ifrågavarande voteringspropositionen, dels afslag å densamma, framstälde Herr Talmannen först proposition på godkännande af voteringspropositionen, hvarvid svarades talrika nej jemte åtskilliga ja, och sedermera proposition på afslag derå, då svaren utföllo med talrika ja jemte åtskilliga nej; och förklarades ja nu hafva varit öfvervägande.

Friherre *Klinckowström* begärde votering.

Uppsattes, justerades och anslogs följande voteringsproposition:

*Förslag till
omröstnings-
proposi-
tion.
(Forts.)*

Den, som godkänner den af Banko-Utskottet i Memorialet N:o 16 föreslagna voteringsproposition, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, afslås denna voteringsproposition.

Omröstningen företogs, och vid dess slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja—18;
Nej—87.

Föredrogs, men begärdes af flere ledamöter ånyo på bordet Konstitutions-Utskottets den 30 April bordlagda Utlåtande N:o 10, i anledning af väckt motion om ändring af 13 § 2 och 3 momentet Riksdagsordningen.

Föredrogs och bifölls Stats-Utskottets den 30 April bordlagda Memorial N:o 50, angående upplåtande af lokaler i Riksdagens hus under de tider, då Riksdagen icke är församlad, samt med förslag till ett stadgande i Riksgäldskontorets reglemente.

Vid punktvis skedd föredragning af Stats-Utskottets den 30 April bordlagda Memorial N:o 51, med förslag till voteringspropositioner i anledning af Kamrarnes skiljaktiga beslut i åtskilliga anslagsfrågor under Riksstatens nionde hufvudtitel; blefvo alla de deri föreslagna voteringspropositioner af Kammaren godkända;

hvarefter Herr Talmannen tillkännagaf, att, i enlighet med den emellan Talmännen träffade öfverenskommelse, omröstningar jemlikt 65 § Riksdagsordningen komme att nästa Tisdag den 4 Maj anställas öfver alla af båda Kamrarne godkända voteringspropositioner.

Föredrogs, men begärdes af flere ledamöter ånyo på bordet ej mindre Sammansatta Stats- och Banko-Utskottets den 30 April bordlagda Utlåtande N:o 2, i anledning af väckta motioner dels angående undersökning af Hypoteksbankens förvaltning, dels ock angående förändringar i de för banken gällande bestämmelser, än

äfven Bevillnings-Utskottets nämnda dag på bordet lagda Utlåtande N:o 17, i anledning af dels återremiss af 8:de punkten i Bevillnings-Utskottets betänkande N:o 12, angående allmänna bevillningen, dels Kamrarnes skiljaktiga beslut rörande 10:de och 14:de punkterna i samma Betänkande.

Efter föredragning af Andra Kammarens den 30 April bordlagda protokollsutdrag N:o 181, med delgifvande af Kammarens beslut öfver dess Tillfälliga Utskotts Betänkande N:o 20 med anledning af väckt motion om underdånig skrifvelse angående inställande af tillämpningen af den i Kongl. Kungörelsen af den 21 December 1877 anbefalda lotstaxa m. m.; beslöt Första Kammaren hänvisa detta ärende för vidare utredning till sitt Tillfälliga Utskott N:o 1.

Föredrogos, men begärdes af flere ledamöter ånyo på bordet Första Kammarens Tillfälliga Utskotts den 30 April bordlagda Utlåtanden:

N:o 15, om aflåtande af underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t angående bildande af en till infanteriet hörande stamtrupp inom Vesternorrlands län; och

N:o 16, i fråga om aflåtande af en underdånig skrifvelse angående anbringande af elektrisk belysning i Kongl. Biblioteket.

Vid ånyo skedd föredragning af Banko-Utskottets den 24 och 26 April bordlagda Memorial N:o 15, i fråga om ändringar i gällande aflöningsstat för Sveriges Riksbank; biföllos Utskottets hemställan i 1:sta--8:de punkterna samt 10:de punkten och lades 9:de punkten till handlingarne.

Föredrogs ånyo Lag-Utskottets den 24 och 26 April bordlagda Utlåtande N:o 41, i anledning af väckt motion om antagande af en lag om afveckling medelst administration. *Lagförslag om afveckling medelst administration.*

Herr Wallenberg: Jag ber att få betyga Herr Talmannen min tacksamhet för åtnjuten tre dagars permission, likasom Herrarne i Kammarerna för den godhet, hvarmed Herrarne behagat låta detta betänkande hvila till min återkomst. Jag ämnar icke nu i denna fråga begära återremiss eller yrka bifall till min framställning om antagande af en lag angående afveckling medelst administration, ty dels är riksdagen långt framskriden, dels känner jag mycket

*Lagförslag
om afveckling
medelst ad-
ministration.*
(Forts.)

väl den obenägenhet för lagstiftningsärenden, som här är rådande. Men jag anser mig både berättigad och pliktig att till protokollet anteckna några faktiska förhållanden, som det kan vara af vigt att känna, när en gång denna viktiga fråga icke längre kan undanskjutas.

Utskottet har behagat hänvisa till förhållandena i utlandet, men det hade varit lämpligare, om Utskottet tagit mera hänsyn till förhållandena här i landet. Det vill emedlertid synas som om man fäst stor vigt vid utländska förhållanden, då man t. ex. här infört en alldeles ny lagstiftningsmetod, som jag på det högsta måste beklaga. Riksdagen underrättades att den Kongl. propositionen om en ny vexellag var antagen af danska Riksdagen och derföre skulle den här antingen ordagrant antagas eller förkastas. Det är en dylik lagstiftningsmetods införande, som lägger tvångströja på vårt omdöme och vår beslutanderätt, som jag högeligen ogillar. Det stod visserligen i ingressen till den Kongl. propositionen, att den borde anses hafva tillkommit till följd af Riksdagens skrifvelse af den 9 Maj 1876, deri "Riksdagen begärde vidtagande af åtgärder till utarbetandet af en fullständig handelslag för Sverige". Hade Regeringen handlat endast till följd af Riksdagens önskan, så är det tydligt och klart, att Regeringen hade börjat i början och icke förbigått den Riksdagens skrifvelse, som sedan den 26 Februari 1858 figurerat i alla Justitieombudsmannens embetsberättelser och som innebär en anhållan om att få en *lag om notarius publicus*, hvilket varit och fortfarande är af högsta behof påkalladt och hvilket naturligtvis bort föregå införandet af en ny vexellag. Jag öfvermåler detta endast för att visa, att Lag-Utskottet saknat anledning att gå till utlandet och söka upp förhållanden derstädes och taga reda på hvad man tänker att göra i England, för att afböja en lagförändring, som här i landet är högst behöflig.

Jag ber att få fästa Herr Talmannens synnerliga uppmärksamhet på en villfarelse, som är temligen alimänt rådande. När man talar om lagstiftning i denna syftning, så säger man: hvad gör det? Det är ju en bankrutt; hvad tjänar det till att bry sig om en firma som redan stupat? Men det är icke blott den som stupat, som frågan gäller, då man önskar afveckla affärerna medelst administration, utan den rör något mycket viktigare, nemligen *medfordringsegarnes inbördes förhållande till hvarandra* hos en firma, som upphört att kunna fullgöra sina betalningar. Det är derom, att de icke må så att säga sköfva hvarandras egendom, som frågan hväl fver sig, samt derom, att de med så billiga kostnader som möjligt och så fort som möjligt må komma till den utdelning ur boets tillgångar som kan gifvas. Det är vid afveckling medelst administration icke fråga om att efterskänka något, som t. ex. i tvängsackord kan förekomma, utan det är blott fråga om att hvar enda tillgång, af hvad beskaffenhet som helst, skall till godo komma fordringsegarne i förhållande till deras berättigade fordringar. Uppkommer tvifvel om en eller annan fordrans beskaffenhet, ja då blir det ohjelpligen konkurs. Men erkänna fordringsegarne

hvarandras fordringsanspråk, och gäldenären icke gör någon invändning, då begriper jag icke hvarför domstolarne skola be-
sväras.

Utskottet har yttrat sig mycket om nödvändigheten af att alla fordringsegare skulle blifva underrättade. Det skulle väl vara underligt, om med våra tidens kommunikationsanstalter, med post, telegraf, jernvägar och tidningspress o. s. v., en kallelsetid af *tio* dagar icke skulle vara nog. Det stora flertalet fordringsegare få i alla händelser kännedom om olyckan långt tidigare än någon officiel kallelse räcker dem; så att den invändningen, mot den korta kallelsetiden, är ett bevis att Utskottet icke lyckats framställa några invändningar af giltighet.

Slutligen säger Utskottet, att "de borgenärer, som för sin fordran egde panträtt, skulle kanske genom oprioriterade borgenärers beslut blifva under möjligen ända till ett års tid förhindrade att ur panten utfå sin fordran." Något sådant har mig veterligen aldrig egt rum. Utskottet borde känt sig skyldigt att med någon faktisk uppgift styrka ett så orimligt antagande. Tvärtom hafva i de fall, som förekommit, de som haft panträtt, efter att hafva rådfört sig med administratorerna, afyttrat panten, dock alltid genom offentlig auktion, så att allt öfverskott tillkommit det gäldbundna boet.

Här hafva förekommit tre fall, som äro af den vigt, att jag anser dem böra här omförmälas. Först möter oss då firman Asp, Berger & Co. Skuldsumman gick der till 4,029,280 kronor. Administrationen var i gång under en tid af 17 dagar, men kullstörtades då af *en* fordringsegare. Jag ber Herr Talmannen vara öfvertygad om, att jag icke fäster afseende vid *vilken* fordringsegaren var, som gjorde det; jag vill blott framhålla det beklagliga deri, att det skall vara så illa stäldt, att *en enda* fordringsegare tvärt emot alla de öfrige fordringsegarnes önskan kan kasta en gäldbunden firma i konkurs, derföre att en behöflig lagstiftning om afveckling medelst administration saknas.

Vidare förekom i den sorgligt beryktade Hofors-Hammarby betalningsinställelsen, att i brist på lag kunde en minoritet af fordringsegare icke sätta till en administrator, ty det fans, sedan den ringaste dissensus uppkommit, icke någon möjlighet att fortsätta en administration, så snart enhälligheten bland administratorerna upphört. Det är så mycket angelägnare att man fäster uppmärksamheten på detta förhållande, som det blifvit missförstådt och misstydt ända derhän, att jag skulle varit mot en fortsatt administration, om den hade varit möjlig. Hade det funnits en lag, enligt hvilken en majoritet bland administratorerna kunnat besluta med bindande kraft för dem alla, så skulle ingen hellre än jag hafva sett att den ifrågavarande administrationen fortgått. Men så länge ingen lag finnes, så är det förbi med hvarje administration, så snart *en enda* fordringsegare, af hvad motiv som helst, har lust att slå i kull administrationen, den må nu visa huru goda resultat som helst.

Lagförslag
om afveckling
medelst ad-
ministration.
(Forts.)

Lagföreläsning
om afveckling
medelst ad-
ministration.
(Forts.)

En administration af största betydelse har blifvit genomförd med firman N. M. Höglund, som hade en skuldsumma af 6,148,078 kronor samt borgensförbindelser till ett belopp af 2,700,000 kronor. Hela denna firmas affär har blifvit *afvecklad medelst administration*, och der hafva hypoteken blifvit sålda af hypoteksinnehafvarne efter afgifven underrättelse till administratorerna, hvarefter redovisning skett till administratorerna för de uppkomna öfverskotten. Nu inträffade det emellertid att, sedan allting var realiseradt och alla tillgångar utgjordes af en summa inestående på bankräkning och således färdig att utdelas pro rata, *en enda* fordringsegare uppträdde och sade: jag vill hafva en förbindelse som garanterar mig att jag får ut min fordran, i händelse någon af delegarne i firman framdeles skulle kunna komma i bättre ekonomisk ställning, och det var mycket nära att saken hade drifvits till konkurs för en ende fordringsegares skull. Slutliga utdelningen för oprioriterad fordran blef $27\frac{1}{2}$ %, och man kunde svara honom: om Ni icke afstår från Edert yrkande, så kommer firman att kastas i konkurs, och sedan komma alla de andra fordringsegarne att votera tvångsackord med 25 %, och då får Ni $2\frac{1}{2}$ % mindre än om Ni tager det som nu finnes att tillgå. Det var må hända detta som gjorde att det efter nära två månaders skriftvexling, hvarunder man på allt sätt sökte förmå fordringsegaren att afstå från sitt yrkande, lyckades att bringa denna administration till ett lyckligt slut. En mycket erfaren jurist har i denna administration deltagit, och jag tror mig kunna våga påstå, att det är därför att han varit med om en sådan afveckling, som han varmt uttalat sig för behöfligheten af en lag i ämnet.

Det är mången som tror att konkursbehandling är lika bra som afveckling under administration, men man fäster sig då icke tillräckligt vid hvad jag kallar för "skarfvén", d. v. s. den tid af 4 veckor, under hvilken *ingen* har beslutanderätt, under hvilken allting är igenläst och hvarunder man är sysselsatt med att uppteckna boet. Då kan det hända, att rätt goda tillgångar för massan gå förlorade, därför att ingen har beslutanderätt. Om nu Lag-Utskottet eller någon af de Herrar, som äro emot denna lagstiftning, hade haft godheten att föreslå en så beskaffad ändring i Konkurslagen, att man finge någon möjlighet att slippa ifrån en sådan "skarfvé", som är ytterst äfventyrlig i en stor handelsaffär, och kanske ännu mera i en stor fabriksaffär, så hade det ändå varit ett försök att afhjelpa de stora olägenheterna, men att upphörligen säga nej till denna motion, som nu är för tjerde gången väckt, synes mig vittna om, att man icke intresserar sig för sådana saker, som röra handel och industri, utan att man hellre vill egna sin tid åt sådant, som uteslutande rör jordbruket. Man glömmer, att när man håller på detta sätt och låter en eller annan tyrannisera medfordringsegarne, så är det någonting som graverar det allmänna rättsmedvetandet ganska mycket, och man bör nog undvika att låta det komma derhän, att det gång efter annan skall finnas personer, som kunna säga och tänka att de lida orätt för bristfällig lagstiftnings skull. — Jag har endast önskat att få

till protokollet antecknade dessa fakta och gör, såsom sagdt, ingen framställning med anledning af Lag-Utskottets betänkande.

Öfverläggningen förklarades slutad och Utlåtandet bifölls.

Föredrogs ånyo Lag-Utskottets den 24 och 26 April bordlagda Utlåtande N:o 42, i anledning af väckt motion om ändring af förordningen den 21 December 1857 angående straffarbets och fängelsestraffs verkställande i enrum. *Utträckning af tiden för straffarbets fullgörande i cell.*

Herr Forssell, Otto Herman: Bakom motionärens förslag och Utskottets deraf föranledda betänkande ligger en fråga af så stor vikt och betydelse för hela vår framtid och vårt samhälle, att jag icke kunnat underlåta att begagna tillfället för att nämna några ord derom.

Det är nogsamnt känt för Herrarne den mängd af skiftande teorier, som allt ifrån medlet af förra seklet och in på tjugotalet framställdes och öfverändakastades, angående straffets natur och väsende; slutligen öfvergick man från teori till praxis och försökte på erfarenhetens väg att komma till någon mera stadgad åsigt om straffen. Man vet mer än väl, att dessa försök resulterade till cellfängelsestraff i enrum. Att ett dylikt fängelsestraff skulle åsyfta fångens förbättring i afseende på hela hans andliga tillstånd var naturligt, ty motivet hos dem, som verkade därför, var den allmänt kända människokärlekens regel: "du skall älska din nästa såsom dig sjelf." Det var ett försök att under ensamhetsfängelset framkalla ånger och förbättring hos fångarne. Ett sådant ensamhetsfängelse hos den klass af individer, som der insparras, måste naturligtvis verka menligt och skadligt både på deras andliga och fysiska krafter, på deras helse. Sådant kunde omöjligen hjälpas. Det första vilkoret, man därför måste underkasta sig, såvida man vill tillämpa cellfängelsestraffet, är det, att alldeles icke bry sig om, huruvida fångens helse, vare sig andliga eller fysiska, blifver derigenom försvagad.

Fäster man afseende derpå, låter man läkare afgöra, huruvida en fånges helse blifver försvagad, derest han sättes i cell, då är det bäst, att man kastar hela cellfängelsesystemet öfver bord; då är och förblir det förkastligt och opraktiskt. Man vet, huru en af Sveriges konungar satt sig i spetsen och sjelf arbetat på införande af cellfängelsesystem hos oss. Det infördes först vid våra ransakningsfängelser, så att de för brott tilltalade, som icke redan blifvit förklarade skyldige, icke måtte komma i beröring med mera utbildade brottslingar och blifva smittade af dem. Dessa ransakningsfängelser hafva så småningom blifvit införda hos oss. De voro i det närmaste afslutade 1862, men något straffängelse hafva vi ännu icke fått; det återstår att bygga; ty det är uppenbart för en hvar, att så beskaffade omsorger, som fordras både i andligt och lekamligt hänseende för att söka åstadkomma förbättring hos

Utsträckning
af tiden för
straffarbetes
fullgörande i
cell.
(Forts.)

fången, icke kunna erhållas, utan att man rikligen afönar de personer, som dermed skola taga befattning. Staten har icke tillgång att på hvarje litet ransakningsfängelse, på fyrtio till femtio olika ställen, aföna både läkare och predikant och personer till uppsigt öfver fångarne till så stora belopp, som fordras för att man skall kunna vänta hos dem någon större insigt och förmåga att befordra fångarnas andliga utveckling. Derfor måste straffängelserna vara större och centralt belägna.

Hufvudsakliga straffet i vår nu gällande lag är, som bekant, straffarbete. Jag hade föreställt mig, att arbete icke är något straff, allraminst hos en nation, som bor så nära nordpolen som vår — det kan möjligen proklameras såsom straff för Söderhafsvärnens invånare, som äro vana att göra ingenting, men för oss, som äro vana att arbeta, vare sig kroppsligt eller andligt, bör man icke kunna presumera, att arbetet är något straff, helst då man besinnar att arbetet just är första och oundgängliga villkoret för allt hvad civilisation heter. Det är att förnedra hela civilisationen, om man uttalar den sats, att arbete är något straff, och det upphäver äfven möjligheten att hålla fången i cell, ty der kan fången icke hållas till något verkligt arbete. Nu hafva emellertid motionären och äfven Utskottet föreslagit, att Riksdagen skulle ingå till Kongl. Maj:t med en skrifvelse, deri anhålles, att Kongl. Maj:t täcktes taga i öfvervägande, om och under hvilka vilkor tiden för straffarbetes fullgörande i cell må kunna utsträckas. Således skulle Riksdagen genom denna skrifvelse sanktionera arbetet såsom straff. Jag beklagar, att vi fått en sådan strafflag. Det vore icke svårt för mig att, om jag ville, ur lagskipningens historia framdraga exempel på, till hvilket elände detta system fört. Här hafva vi haft fångar, som inför domstolen på sina knän tiggt och bedt att slippa få komma in i gemensambetsfängelse. Å andra sidan har jag sjelf inför min domstol haft sjutton till aderton års pojkar, som varit tilltalade för tredje resan stöld; och då de blifvit fällda till straffarbete för kortare tid än två år, rusat på domaren och slagit honom i domstolen för att få komma in i gemensambetsfängelse: så beskaffade äro förhållandena, och sådan aktning hafva de för arbetet i gemensambetsfängelse. Det måtte derföre sannerligen vara tid att få ett slut på de falska idéerna om ensambetsfängelse såsom det hufvudsakliga straffet, när vi hafva haft denna sorgliga erfarenhet i sexton år.

Vidare står här: "äfvensom huruvida ej för dem, hvilka icke utan fara för sitt helsotillstånd kunna underkastas cellstraff, denna straffart må kunna mot annan sådan utbytas"; jag vågar påstå, att ingen utan fara för sin helse kan underkastas cellstraff. Det finnes troligen ingen läkare, som icke skrifer betyg på att helsan försvagas genom att personen sättes in i fängelse och sitter der ett par eller tre månader. Detta finnes heller icke infördt i 1857 års lag, som nu skulle ändras. Der talas icke om helsotillstånd, och öfverlemnar man sig åt sådant filantropiskt pjunk, då, jag upprepar det, är det så godt att med ens göra slut på hela cellfängelsestraffet; då duger det till intet.

Helst skulle jag önska, att detta ärende måtte återförvisas, men om det icke återförvisas, tror jag det kan med annan formulering bifallas, och jag hemställer således, om det icke kunde formuleras så, att Utskottets hemställan bifalles, med den ändring att slutet deraf kommer att lyda sålunda: "om och under hvilka vilkor fängelse i cell, utan förening med arbete, må utgöra hufvudsakliga fängelsestraffet i vår lag."

Utsträckning af tiden för straffarbetes fullgörande i cell.
(Forts.)

Herr Almquist: Jag har sökt följa den föregående talaren i hans tankegång, och jag får säga, att jag icke blifvit rätt slug på hvilket straff han anser lämpligt; han var emot straffarbete i gemensamhet, och deri instämmer jag med honom; men han slutade med att straffarbetet i cell ej heller borde tillämpas. Hvilket straff skulle han då önska? Måhända straff i cell utan arbete. Men han ansåg, att cellstraffet, förenadt med arbete, såsom nu är ställt, ovilkorligen vore menligt för personers helse. Andras erfarenhet är just den, att straff i cell utan sysselsättning är mest menligt för dem, som underkastas sådant. Brist på sysselsättning gör, att fången lider skada till både kropp och själ och ej sällan blir sinnesrubbad. Det är därför i hela den bildade världen antaget, att cellstraffet *utan arbete* icke för någon längre tid tillämpas. Jag kan vid sådant förhållande icke begripa, hvilket straff han vill hafva infördt. Deremot instämmer jag med den ärade talaren deri, att, så vidt ske kan, man bör undvika att innesluta personer, som icke redan äro moraliskt förderfvade, i våra gemensamhetsfängelser, der de äfventyra att af andra mer eller mindre förderfvade personer, lida menlig inverkan. Att sådant bör undvikas är erkänt i alla andra länder.

Nu är icke fråga om ändring i strafflagen, sådant har man sorgfälligt undvikit, och det är strafflagen som bestämmer, att straff i allmänhet bör bestå i *straffarbete*. Enligt Utskottets förslag qvarstår denna lag; man har ansett sig icke böra röra vid denna, hvilket emellertid, efter min mening, vore ganska behöfligt. Men rör man vid strafflagen, då uppstår fråga om flere ändringar, som väl äro behöfliga, men skulle föranleda en revision af hela lagen. Utan att röra vid sjelfva lagen, kan man emellertid genom ändring af 1857 års förordning, hvilken bestämmer sättet, huru straffarbete skall verkställas, vinna vissa förbättringar af ej ringa betydelse.

Då straffarbete icke kan tagas bort utan ändring af strafflagen, återstår nu att behandla blott den frågan, huruvida det må vara bättre, att låta personer, som icke förut varit straffade och således icke må antagas vara moraliskt förderfvade, hållas i förvar i gemenskap med andra brottslingar, såsom för närvarande är händelsen, än att under strafftiden förvara dem i enrum med sysselsättning samt under ledning och vård af prest och läkare och med tillfälle att vissa stunder af dagen vistas ute, såsom nu tillgår vid våra större fängelser. Då utrymmet i fängelserna numera lemna tillfälle till en omsorgsfullare behandling för ett större antal af dem, som icke äro dess värre förderfvade, har Utskottet

Utsträckning af tiden för straffarbetes fullgörande i cell. ansett, att en ändring i sättet för verkställighet af straff i sådan rigtning har skäl för sig; men Utskottet har icke sjelf vågat föreslå nödig ändring i författningen, utan hemställt, att frågan måtte till Kongl. Maj:ts bedömande öfverlemnas.

(Forts.)

Om någon ny bättre straffteori kunde utfinnas vore väl, men till dess sådant skett måste man väl nöja sig med det straffsystem, som finnes antaget.

I motionen var jemväl föreslaget, att andra personer icke måtte underkastas straff i cell, än de, hvilkas helsotillstånd sådant medgaf — något som är af särskild vigt. Detta är något helt annat, än hvad här blifvit erinradt derom, att hvarje person i cellfängelse lider mer eller mindre till sin helsa. Fråga är blott huruvida i framtiden bör tillgå såsom nu, att hvilken som helst, som är dömd till straffarbete, ovilkorligen skall förvaras i cell, han må vara halft galen, han må lida af epilepsi eller fallandesot eller af hvilken annan sjukdom som helst. Enär emellertid en sådan individ icke kan lemnas utan ständig tillsyn och vård af annan, måste så tillgå, att då lagen fordrar hans förvarande i cell, der jemte honom insätta en annan fänge att honom vårda. Derigenom tillintetgöres ensamheten och lagen eluderas. Föreskriften att en person, som dömts till straffarbete *icke öfver* två år, ovilkorligen skall hållas i cell, måste för närvarande så strängt åtlidas, att en sinnessvag person, som icke varit i så hög grad sinnesrubbad, att Medicinalstyrelsen ansett sig kunna förklara honom vansinnig, skall insättas i cell. Jag erinrar mig ett fall, då hos en sådan sinnessvag under cellstraffet utbröt fullständigt vansinne, så att han måste förflyttas till dårhus. Efter någon tid förbättrades hans tillstånd, så att han kunde återföras till cellfängelset; men han blef åter galen; och måste ånyo försändas till dårhus. Under tjenlig behandling vann han åter förståndets bruk och läkaren förklarade, att derest mannen återinsattes i cell, vore fara, att han återigen skulle blifva galen. Det söktes nåd för honom och befrielse från återstående nio dagar af cellstraffet, men Kongl. Maj:t fann sig af lag förhindrad att detta bevilja, och mannen måste för tredje gången återflyttas till cellen. Det är sådana sorgliga förhållanden jag med motionen velat förekomma. De kunna icke försvaras hvarken från rättvisans eller billighetens synpunkt; men emedan vår lag, icke såsom andra länders, förutsett dylika fall, kommer man till sådana orimliga slutledningar. Derfor vore allt skäl att häruti göra ändring. Den, som blifvit dömd till några få dagars straff utöfver två år, skall för ett sådant, ofta mindre motiveradt och i alla händelser mindre lämpligt tillskott i strafftiden, underkastas *straffarbete i gemenskap*, tillsammans med än mera förderfvade individer, med äfventyr att blifva ytterligare försämrad. Man ser ofta domare ålägga personer straffarbete några dagar eller veckor öfver två år liksom för att få dem in i gemensambetsfängelse; men det allmännas intresse kan icke vara att bereda ökad förderf för någon samhallsmedlem.

Det är härå jag velat fästa lagstiftarens uppmärksamhet och bringa förhållandet till Kongl. Maj:ts kännedom. Det vore väl,

om denna fråga komme under Kongl. Maj:ts pröfning. Jag har icke velat väcka frågor om ändring i strafflagen, men anser för en lycka om Kongl. Maj:ts uppmärksamhet blir fäst å några af de många oegentligheter, af hvilka vår strafflag lider och hoppas, att vi icke få vänta allt för länge, innan en revision af denna lag företages. Jag hemställer om bifall till Utskottets förslag.

Utsträckning af tiden för straffarbetes fullgörande i cell.
(Forts.)

Herr Stråle, Wilhelm: Då jag under en ganska lång tid sysselsatt mig med hithörande frågor och således icke bör sakna erfarenhet härutinnan, anser jag mig pligtig att yttra några ord. Den förste talaren vidrörde nu gällande lag angående straffarbete. Då emellertid sjelfva lagfrågan icke nu föreligger, vill jag endast i förbigående nämna, att efter min erfarenhet straffarbete i gemensamhetsfängelse är en ganska allvarsam sak, så att jag tviflar på att någon vill komma dit för arbetets skull. Hvad åter arbetet i cell vidkommer, gifver jag honom rätt deri, att i allmänhet arbetet der är en belöning; dock förekomma, ehuru undantagsvis, fall då man enligt lagbudet måste "hålla" fången till arbete. Att brottslingar någon gång begått ytterligare brott för att komma från cellstraffet och in i gemensamhetsfängelse är sant, men hvarföre göra de det? Jo, derföre att de, trots arbetet i gemensamhetsfängelset, ansett sammanvaron med andra brottslingar vara att föredraga framför det långsamma och enformiga cellstraffet. Men det finnes också fall, då personer sökt att, ehuru deras strafft看 gått öfver två år, få Kongl. Maj:ts tillstånd att undergå straffet i cell. Samme talare sade äfven, att ingen utan tåra för lifvet kan undergå cellstraff. Det betviflar jag dock. Det kan blifva förenadt med fara, om cellfången icke följes med uppmärksamhet, och då subjekterna äro så olika, måste man rätta behandlingen i viss mån efter personens beskaffenhet. Man kan väsentligen minska cellstraffet genom att lemna fången tillfälle till arbete och läsning eller genom andra åtgärder, och om några tecken skulle visa sig till, att cellstraffet är för strängt, kan man undvika följderna deraf genom att låta fången vistas i en större cell, der han får se ut i naturen. Fall hafva äfven förekommit, då man varit nödsakad att enligt läkarens tillstyrkande gifva fången sällskap. Jag tror icke, att statistiken visat, att någon fara i allmänhet uppstått af cellstraffet, så som det tillämpas i Sverige. Då emellertid erfarenheten visat, att cellstraff kunna af personer uthärdas längre tid än två år — d. v. s. efter det bestämda afdraget, något öfver ett år och sex månader — synes mig det förslag, som af Lag-Utskottet här blifvit framställt, vara förtjent af Kammarens bifall, så att Kongl. Maj:t må efter en vidare undersökning af frågan taga i öfvervägande, om och under hvilka vilkor tiden för straffarbetes fullgörande i cell må kunna utsträckas. För hvar och en fånge, som kan hållas kvar i cell, har man den tillfredsställelsen att ej nödgas skicka honom till de stora gemensamhetsfängelserna, hvilka, ehuru betydligt förbättrade, likväl icke på långt när kunna jemföras med cellfängelserna, ur hvilka fången, enligt hvad man bör kunna antaga, åtminstone icke

Utsträckning af tiden för straffarbetes fullgörande i cell. kommer ut sämre än han var, då han kom dit, utan snarare bättre. På dessa skäl anhåller jag om bifall till Utskottets förslag.

(Forts.)

Sedan öfverläggningen härefter förklarats slutad och Herr Talmannen yttrat, att under densamma hade yrkats dels bifall till Utskottets hemställan oförändrad och dels af Herr *Forssell* bifall till samma hemställan med den ändring, att slutet deraf komme att lyda sålunda: "om och under hvilka vilkor fängelse i cell utan förening med arbete må utgöra hufvudsakliga fängelsestraffet i vår lag", framställes proposition på bifall till Utskottets hemställan oförändrad och besvarades med ja.

Inregistreringsafgift för alla från utlandet införda varor.

Föredrogs ånyo och företogs punktvis till afgörande Bevillnings-Utskottets den 28 och 30 April bordlagda Betänkande N:o 16, angående tullbevillningen.

1:sta punkten.

Herr Statsrådet *Forssell*: Jag har ingen anledning att särskildt yttra mig om de tullsatser, hvilka motionären behagat gifva det nya namnet *registreringsafgifter*, så mycket mindre som Utskottet icke förordat bifall till desamma, men jag begagnar tillfället af den första punktens föredragning att yttra några ord om Utskottets behandling af Kongl. Maj:ts proposition i dess helhet.

Utskottet har först och främst förordat en afvikelse från Kongl. Maj:ts förslag med afseende å kvantiteterna för tullberäkningen. I det Kongl. förslaget har upptagits den anordning, som hittills gjort sig gällande i vår tulltaxa, i det Kongl. Maj:t för hufvudmassan af artiklar, der enheten förut varit skålpund, nu föreslagit enheten 1 kilogram, hvaremot för ett mindre antal artiklar, der förut enheten varit 100 skålpund, i det nya förslaget som enhet föreslagits 100 kilogram. Utskottet har gått i konsekvens längre och hela tulltaxan igenom såsom enhet föreslagit *en* kilogram. Jag vill härom icke tvista med Utskottet, men kan icke undertrycka den meningen, att den gamla anordningen, som af Riksdagen länge varit gillad, varit bättre än den nu föreslagna.

Utskottet har vidare föreslagit en utjemning af tullsatser å artiklar sådana som frukter, bär och åtskilliga lyxartiklar, så att de af Kongl. Maj:t föreslagna belopp t. ex. 19 eller 24 öre skulle upptagas till närmaste högre fem- eller tiotal. För min del har jag ingenting mot dessa jemkningar att anmärka, och jag skulle antagligen sjelf hafva föreslagit sådana siffror, om det icke varit min uppfattning, att man till undvikande af all diskussion om tullsatsernas rätta belopp, hvartill tiden icke är särdeles lämplig, helst borde så troget som möjligt återgifva de gamla tullsatserna i de nya. Jag kunde blott hafva önskat att Utskottet, då det med en viss frikostighet jemkat alla satser uppåt för att tillfredsställa statens finansiella behof, varit fullt konsekvent och tillämpat

denna grundsats t. ex. på en sådan artikel som kaffe, hvarå en höjning till närmast högre tiotal skulle hafva beredt sta-
 ten betydlig inkomst, hvilken deremot icke vinnes genom jemk-
 ningen af tullsatserna å sådana artiklar som t. ex. anis och apelsin.

*Inregistre-
 ringsavgift
 för alla från
 utlandet in-
 förda varor.*
 (Forts.)

Slutligen har jag fäst mig dervid, att Utskottet för ganska många artiklar föreslagit alternativa tullsatser, en lägre för den händelse att den med Frankrike afslutade handelstraktaten kommer att under år 1881 fortfarande gälla, och en annan och högre för den händelse traktaten med detta års utgång skulle upphöra. Jag vill icke ingå i någon pröfning af de sålunda föreslagna högre tullsatserna af det skäl, att jag lika litet som någon annan ledamot af Kammaren kan förutsäga eller förutse, huruvida förutsättningen derför eller traktatens upphörande kommer att inträffa. Kammarens ledamöter hafva sig utan tvifvel väl bekant, hvilka skäl det är som för närvarande göra traktatens bibehållande vigtig för Sverige, och jag är öfvertygad derom, att, om från denna plats nu skulle afgifvas den förklaring, att Kongl. Maj:t i hvarje fall icke kommer att på längre eller kortare tid prolongera traktaten, skulle emot en sådan förklaring genast resa sig ett högljudt och starkt missnöje. Då skulle man från målsmännen för de intressen, som äro lifligt fästa vid traktatens bibehållande under nuvarande förhållanden, genast få höra bevis för den satsen, att traktatens bibehållande nu är af vida större vikt för landets ekonomiska välfärd, än en större eller mindre förhöjning i vissa tullsatser kunde vara för statskassans inkomst. Jag behöfver blott erinra derom, att så länge den nuvarande *tarif général* i Frankrike är gällande, skulle ett upphäfvande af traktaten innebära tullsatsernas höjande för stångjern, tackjern och smidt jern med minst 100 procent, och att sådant skulle omöjliggöra konkurrensen för det svenska jernet i Frankrike samt stänga en marknad, som är för vår jernproduktion af ganska stor betydelse. Detta gör, att intresset för traktatens bibehållande under nuvarande omständigheter är högst betydande och starkt. En regering är naturligtvis både berättigad och pliktig att taga hänsyn till sådana intressen. Regeringen skall alltid känna sig manad att härvid drifva en konservativ politik, en politik som skyddar bestående ekonomiska förhållanden i vårt land.

Huruvida åter, till följd af den inre lagstiftningen i Frankrike, dessa förhållanden kunna helt och hållet blifva förändrade och huruvida genom antagande af en ny *tarif général* traktatens nu varande bestämmelser eller de vilkor, som derefter kunna bjudas oss, blifva af så ringa betydelse, att traktaten varder öfverflödig, derom kan nu intet med visshet sägas. Kammaren bör endast vara öfvertygad derom, att Kongl. Maj:ts regering icke lärer inlåta landet i några förbindelser af vare sig provisorisk eller bestående natur, utan att dervid åt våra ekonomiska intressen förvärfvas någon nämnvärd fördel.

Men då nu förhållandena äro sådana, att man icke kan med någon visshet förutsäga, huruvida traktaten vid nästa års ingång kommer att gälla eller icke, hemställer jag vördsamt till Kamma-

Inregistreringsafgift för alla från utlandet införda varor.
(Forts.)

ren, hvartill det skall tjena, att stadga två alternativa tullsatser; hvartill det skall gagna, att utom de tullsatser, som skola gälla, i händelse traktaten fortfar, fastställa de högre tullsatser, som endast i händelse af traktatens upphörande få någon tillämpning. Ur finansiell synpunkt kan en sådan åtgärd icke hafva någon betydelse, ty om Riksdagen, såsom jag med temlig säkerhet förutsätter, icke vill uttrycka den mening, att traktaten under hvarje förhållande bör upphöra att gälla från och med 1881 års ingång, kan icke heller Riksdagen såsom en tillgång för statsverket beräkna de 600,000 kronor, som man lofvar sig af de förhöjda tullsatserna. För handel och sjöfart kan en sådan åtgärd icke heller medföra något gagn, utan tvärtom skada, emedan den har till följd, att de äldre tullsatserna bibehållas och att en ny tulltaxa icke kan utfärdas förr än frågan om traktatens vara eller icke vara blifvit afgjord. Detta kan åter icke afgöras förr än beslut fattats om en ny tarif général i Frankrike och, efter hvad nu vill synas, kan icke derom vinnas visshet förr än i slutet af detta år. Underhandlingarne derom kunna således antagligen icke taga sin början förr än i årets sista månad, och först sedan de ledt till något resultat, kan tulltaxan utfärdas. Ända intill dess skola således de svenska importörerna sväfa i ovisshet om, under hvilka förhållanden deras affärer skola bedrifvas. Sådant kan icke vara till fördel för handel och sjöfart. Om det nu åter skulle så inträffa, att under loppet af 1881 traktaten kommer att af sig sjelf förfalla, då frågar jag, hvad ondt har inträffat derigenom, att icke de högre tullsatserna komma att tillämpas? Efter min uppfattning kan sådant icke medföra någon skada, men deremot den fördelen, att de nya tullsatserna då komma att blifva underställda Riksdagens pröfning efter en behörig och fullständig utredning. Kongl. Maj:t har redan visat sig vilja möta en sådan eventualitet genom att uppdraga åt tullkomitén, att för sådan händelse underkasta tulltaxan en revision och Riksdagen har sjelf nyligen beslutat anhålla om en utredning af näringarnes ställning i Sverige. Det synes mig strida mot andemeningen i detta Riksdagens beslut att, sedan man begärt en utredning, som står i närmaste sammanhang med en revision af tulltaxan, nu på måfå förhöja ett mindre antal tullsatser. Jag förbehåller mig att längre fram få yttra mig om några af de tullsatser Utskottet föreslagit.

Herr Carlsund: Redan år 1868 ingaf Friherre Sprengporten en motion om 5 procents inregistreringsafgift, som då af Riksdagen afslogs. Detta afslag har sedan dess minskat våra statsinkomster med cirka 120 millioner kronor. Denna omständighet jemte den vid sistlidne riksdag uppkomna statsbristen, hvilken måste genom lån betäckas, har föranledt mig att ingifva en liknande motion och de skäl jag framlagt äro tillräckligt talande för dess antagande. Den likställighet jag förordat emellan den inhemska och den utländska producenten, anser jag fullt berättigad. Enligt min uppfattning äro vetenskapsmannen, litteratören, artisten, läkaren och tjänstemannen producenter, liksom jordbrukaren,

bergsmannen, handtverkaren och kroppsarbetaren äro det. Alla dessa betala ju, för yrke, näring eller löneinkomst, skatt till staten och kommunen. Alla hafva de eller önska skydd för sin näring eller sina alster, och vilja vara fria från oberättigadt intrång. Den åter, som icke bidrager till statens och kommunens underhåll eger ju ej rätt att bedrifva något yrke här i landet. För att bekomma en sådan rättighet är det ju rättvist och billigt att han lemnar lika bidrag till detta underhåll. Det är denna likställighet och utjemning af rättigheter och skyldigheter, som min motion afser, och den afgift jag föreslagit anser jag rättvis och fullt befogad. Den bör påläggas alla varor, som importeras, efter varuvärdet på det att vår handelsstatistik må blifva tillförlitlig och att kostnaden för denna statistik och för tullstatens underhåll må lika fördelas på alla varor. Vår import uppgår till ett värde af 300 millioner pr år och 5 procent inregistreringsavgift derå lemnan således en bruttoinkost af 15 millioner kronor, väl behöflig för statsverket, för lindring af den direkta högre bevillingen etc. Den utländska varuimportören måste sälja sin vara billigare än den inhemske producenten och denne senare kan utvidga sin rörelse i mån som den förres stäffas. Den praktiska tillämpningen af inregistreringsavgiften kan inhemtas från de länder, der den varit och är använd.

Inregistreringsavgift för alla från utlandet införda varor.
(Forts.)

På grund af hvad jag nu yttrat, hemställer jag, att Kammarren måtte bifalla min motion.

Herr Stråle, Holdo: Jag har inom Bevillnings-Utskottet deltagit i dess afstyrkande af Herr Carlsunds motion, som nu föreligger till behandling, då jag lika med majoriteten funnit, att man genom ett bifall till densamma skulle stöta på svårigheter och, jag vågar tillägga, komma till ett resultat, som i ett och annat hänseende vore motsatsen mot hvad han åsyftat. Men då jag detta gjort, har jag å andra sidan icke kunnat annat än finna den tanken riktig, att från statsekonomisk synpunkt tillse, huruvida man icke skulle kunna stadga en inregistreringsavgift på en del för närvarande tullfria varor för att derigenom skaffa staten en väl behöflig inkomst. Jag har också i detta syfte mot Utskottets hemställan afgifvit en reservation, hvilken jag icke skall besvara Kammarren med att uppläsa, då jag antager, att åtminstone en eller annan af Kammarens ledamöter derom tagit kännedom. Men det säger jag, att man kan vara af olika tankar i afseende å principen. Den ena kan af teoretiska åsichter i afseende på det fria utbytet anse, att man icke bör belägga några införda varor med afgifter, då deremot en annan kan af en kanske ännu ensidigare uppfattning af sin och andras fördelar vara med om en så beskaffad avgift, så att i det hänseendet kan man bra nog länge tvista. Men hvad som förefallit mig obegripligt är, att man inom Utskottet ansett, att staten icke skulle vara i behof af den ökade inkomst, som på den af mig föreslagna vägen skulle staten beredas. Detta förefaller mig obegripligt. Jag behöfver endast erinra derom, att vår budget är nu nära dubbelt så stor som när den

Inregistreringsafgift för alla från utlandet införda varor.
(Forts.)

franska traktaten började tillämpas, att svenska statens utländska skuld nu är 214 millioner kronor, då den år 1865 var endast 64 millioner kronor, och jag hemställer till hvar och en, huruvida det kan vara statsekonomiskt riktigt, att bereda staten inkomster genom ökade tullafgifter på några få artiklar, genom att oupphörligt öka bränvinsskatten, och slutligen genom den snart nog förhatliga åtgärden att öka den direkta beskattningen. Jag vill försöka att endast hålla mig till denna synpunkt af statsverkets inkomst, och att på så sätt söka bereda staten en inkomst genom att lägga vissa obetydliga afgifter på vissa större grupper. Då jag tillåtit mig kalla denna afgift för *inregistreringsafgift*, kan man möjligen invända, att detta är ett olämpligt namn, och det kan väl så vara, men jag håller på den grundsatsen, att icke kalla sådana afgifter för tull, som påläggas af finansiella skäl. Det ligger i sakens natur, att de ofta kunna undergå förändring, och därför kan det vara skäl att benämna dem med ett särskildt namn. Hvad man här velat påstå eller att 36 öres inregistreringsafgift för en tunna spannmål skulle kunna inverka på det pris, hvartill den arbetande befolkningen köper sitt bröd, har jag försökt vederlägga i min reservation, hvarför jag icke nu vill orda derom.

På de skäl jag i min reservation närmare utvecklade, tillåter jag mig hemställa om afslag å Utskottets Betänkande samt bifall till reservationen. Hvad beträffar Chefens för Finansdepartementet yttrande om de alternativa tullsatserna, vill jag yttra mig derom, då den frågan förekommer, emedan jag anser att vi nu böra hålla oss till den punkt, som är föredragen.

Friherre Klinckowström: Likasom den siste ärade talaren hoppas jag, att när 5:te punkten i detta betänkande förekommer få med några ord, till den kraft och verkan de kunna hafva, bemöta det anförande Herr Chefen för Finansdepartementet nyss afgifvit rörande franska handelstraktaten och dermed sammanhängande ämnen.

Hvad denna första punkt beträffar rörer den, såsom Herrarne veta, endast den *inregistreringsafgift* på alla inkommande varor, som Herr Carlsund i sin motion föreslagit, och hvarå Utskottet tillstyrkt afslag. Jag kan icke dela denna Utskottets åsigt, och jag anser den af Herr Carlsund afgifna motion vara i princip riktig, likasom jag finner den reservation, Herr Stråle tillika med åtskilliga af båda Kamrarnes ledamöter vid denna punkt afgifvit hafva alla skäl för sig. Men för närvarande vill jag likväl icke gå så långt, som Herr Stråle i sin reservation föreslagit, nemligen att få registreringsafgift på en hel mängd varor, som finnas upptagna på sidan 85 i Utskottets betänkande. Jag inser nemligen mycket väl, att detta skulle råka på allt för starkt motstånd i denna Kammare, men då en del af de importartiklar han i sin reservation vidrört äro af den beskaffenhet, att jag i min motion äfven begärt tullskydd för desamma — såsom varande enligt min uppfattning af stort behof, så väl för landtbruksnäringen, som äfven för en stor afdelning af våra industriella näringar, nemli-

gen jernförädlingen — så måste jag anhålla, att äfven om Herr Stråles begäran om bifall till hela hans reservation kommer att afslås, Kammaren likväl särskildt måtte besluta om registreringsafgift, på sätt hans reservation innehåller, å rågmjöl med $\frac{5}{10}$ öre pr kilogram, å hvetemjöl, gryn, alla slag, samt bönor med 1 öre pr kilogram, fläsk med 2 öre pr kilogram, maskinerier, redskap och verktyg eller delar deraf, ej specificerade, med 5 procent af värdet samt ångmaskiner och ångpannor likaledes med 5 procent af värdet. Om man granskar de uppgifter, som finnas rörande våra exportförhållanden, skall man med häpnad finna, att af de artiklar, för hvilka jag begärt inregistreringsafgift, har importen varit högst betydlig. Det är visserligen sant, att på de senare åren har, enligt hvad Kommerskollegii berättelser utvisa, importen af råg- och hvetemjöl något fallit, men likväl har det uppgått till det stora belopp, att jag fruktar att densamma på ett ganska ofördelaktigt sätt inverkat på Sveriges modernäring.

Samma förhållande är med artikeln fläsk. Det har visat sig, att Sveriges befolkning mycket väl kunnat existera och *väl* existera utan den enorma import af fläsk, som under synnerligast de senaste 8—9 åren egt rum; och att denna import icke verkat något fördelaktigt inflytande på prisen i detalj för konsumenterna, det vågar jag påstå hafva blifvit af mig bevisadt i den motion, jag, rörande tull-lagstiftningen, framlemnadt vid denna riksdag och som en hvar af Kammarrens ledamöter haft tillfälle att taga del af. Jag har med exempel från utlandet och med en omsorgsfull undersökning, så vidt det varit möjligt för en enskild person, sökt ådagalägga grundlösheten af det påstående, att en måttlig tull skulle hafva det inflytandet att höja detaljprisen för konsumenterna. Också har Utskottet, hvars frihandelsvänliga ledamöter visat ganska god vilja att bevisa motsatsen, deri icke lyckats; ty det kan icke förnekas, då samma förhållande visat sig i alla länder.

Häri genom har en af de viktigaste pelare, som stödjade den byggnad, som kallas frihandeln, numera ramladt, och jag undrar icke på, att Utskottet försökt att försvaga intrycket af den bevisning, jag i denna sak tagit mig friheten att framställa.

Jag har icke velat ur Kommerskollegii berättelser anföra de siffror, skulle tala för min åsigt om en inregistreringsafgift på de få artiklar jag omnämnt, synnerligast spanmål och fläsk, ty jag har tvekat om hvilka uppgifter vore de rigtiga af de officiellt afgifna, som jag här har i mina händer. De ena äro af Generaltullstyrelsen utfärdade och det är visserligen sagdt, att dessa uppgifter äro i *runda* tal, men dessa tal måtte vara mycket runda, ty om jag jemför nämnda uppgifter angående importen för ett år med Kommerskollegii berättelse om utrikes handeln för samma år, så finner jag högst betydliga skiljaktigheter i dessa uppgifter från två offentliga embetsverk. Det må blifva deras sak att förklara dessa olikheter, som jag finner högst oförklarliga och som göra att jag tvekar hvilka uppgifter jag skall gifva företrädet.

Inregistreringsafgift för alla från utlandet införda varor.
(Forts.)

Inregistre-
ringsafgift
för alla från
utlandet in-
förda varor.
(Forts.)

Jag vill för ögonblicket icke förlänga diskussionen, men an- håller om särskildt beslut af Kammaren rörande inregistrerings- afgift på artiklarne rågmjöl, hvetemjöl, fläsk, maskinerier och ång- maskiner, och hemställer jag vördsamt om proposition på bifall dertill.

Herr Wærn, Carl Fredrik: Jag har blifvit uppkallad af ett yttrande af en talare, som refererade sig till sin reservation mot Bevillnings-Utskottets betänkande och återopade densamma till stöd för sitt påstående, att sådana små afgifter, som han föreslagit, skulle konsumenterna icke få betala. Han har i sin reservation anført, att i tyska riksdagen en ledamot utbad sig svar på den frågan, huru mycket en pfennig per kilogram i tull förökade priset vid brödets försäljning i bagarboden, och att svar derå uteblifvit; och han yttrade i sammanhang dermed, att den af honom föreslagna inregistreringsafgift af $\frac{3}{10}$ öre per kilogram å omalen spanmål icke kunde i nämnvärd mån fördyra priset på rågmjöl. Det är mig omöjligt att veta, om någon i den tyska riksdagen ansåg det vara värdt att svara på den nyss berörda frågan, eller om svarets uteblifvande tilläfventyrs berodde derpå, att ingen kunde säga, huru många skålpund rågröd gå på en tunna råg, eller om icke någon ville inlåta sig på att uträkna uppkommande bråktal. Men deremot lär det vara säkert att bagarne icke underlåta att taga betalt för den skatt de få erlægga. Och huru tillgår detta? Jo, i de länder, som hafva friare lagstiftning, komma de att minska brödets storlek eller vigt, och i de länder, der taxor förbjuda dem detta, kunna de använda sämre material att baka med, gifva folket sämre aflöning och sålunda åstadkomma ett sämre bröd. Om taxor å vigt och pris äro fastställda och en bagare icke kan, såsom nyss nämndes, taga sämre material att baka med, så måste han kanske sluta med sin handtering, och då lærer det icke dröja länge, förr än de, som dermed kunnat fortsätta, få saken så stäld i afseende på brödprisen att konsumenterna få betala så mycket mera.

Emellertid vill jag fråga honom: hvarifrån komma dessa 390,000 kronor, som, enligt hvad på sidan 83 i betänkandet är sagdt att denna inregistreringsafgift af $\frac{3}{10}$ öre skall medföra i årlig inkomst för staten? Hvem skall betala dem? Är det icke konsumenterna, så skall det väl vara bagarne, och är det väl möjligt, att vi kunna beskatta de svenska bagarne på en ökad summa af 390,000 kronor. Förutsatt det orimliga, att man skulle kunna taga ut af bagarne denna summa, så hemställer jag, om Första Kammaren skulle kunna anse det vara rättvist att vilja ålägga dem en särskild skatt till så betydligt belopp. För min del är jag emellertid öfvertygad, att hvad helst man tager ut på detta sätt, det drabbar till sist konsumenterna.

Jag kommer nu till en annan del af samme talares anförande, nemligen att statens behof vore så stort, att vi måste anlita denna inkomstkälla, och att när den skattskyldige icke skulle känna något ondt deraf, så funnes ingenting som talade deremot. Jag

hemställer då, huru det skall vara möjligt att taga ut en så stor summa, utan att det märkes eller kännes. Och hvar är det stora behovet? Är det att befara att statsregleringen icke går i hop? För närvarande finnes åtminstone icke någon anledning till en sådan förmodan, och de som yrka på denna inregistreringsafgift, hemta icke sina argument från den nuvarande ställningen, utan från hvad som skall komma, då grundskatterna skola afskrivas och försvarets ordnande kommer att kräfva stora summor. Men är det då icke bättre att med pröfningen af denna fråga får anstå, till dess vi blifva i tillfälle att pröfva frågan om hela vårt beskattningsväsendes omreglering, för hvilket ändamål en komité är tillsatt.

*Inregistreringsafgift
för alla från
utlandet in-
förda varor.
(Forts.)*

För min del får jag protestera emot, att man skulle af den fattigaste befolkningen, som ovilkorligen behöfver bröd, taga ut denna ökade statsinkomst, och jag anser, att till dess penningarna verkligen behöfvas, är deras bästa förrådsrum i folkets fickor eller på de ställen der folket kan till sin fördel använda dessa penningar, och att det är tids nog att lagstifta för ökade statsbehof, i den mån de infinna sig och blifva tryckande. Jag tillstyrker bifall till Utskottets förslag.

Herr Bennich: Såsom Herrarne finna, är jag icke antecknad såsom reservant vid någon punkt i detta betänkande, och detta oakadt jag i ytterst få från Kongl. Maj:ts förslag afvikande punkter varit med utskottsmajoriteten ense. Min reservation skulle i följd häraf hafva omfattat en stor del af betänkandet. Förslaget har tillkommit genom den ingalunda lyckliga tillfälligheten att de olika meningarnes förfaktare voro till antalet jemnstarka, så att resultatet ofta berodde på den förseglade sedeln. Så var i synnerhet förhållandet på tullafdelningen, och i plenum var det icke skäl att drifva till en förnyad diskussion vid hvarje särskild punkt. Jag nämner detta såsom skäl hvarföre jag icke vid någon särskild punkt finnes antecknad såsom reservant.

Jag skall icke till besvarande upptaga en mängd allmänna reflexioner, som uttalats med afseende å tullbevillningen, och icke heller mycket af hvad som sagts emot Utskottets afstyrkande förslag i fråga om Herr Carlsunds motion. Genomläser man Utskottets yttrande i anledning af denna motion och lyssnar man till det svaga understöd motionären fått af sina trosförvanter, icke af någon i afseende å motionen i dess helhet, utan endast i några få detaljer, så skall det blifva klart för Kammaren att någon vidlyftig utredning för att vederlägga motionen icke här erfordras.

Hvad åter angår de särskilda punkter, vid hvilka en reservant föreslagit en inregistreringsafgift, som likväl icke är öfverensstämmande med den af motionären föreslagna, så har redan den siste talaren bemött det påståendet, att påläggandet af en så beskaffad förhöjd beskattning icke skulle drabba konsumenterna. Derom behöfver sannolikt icke mycket sägas. Man må påstå huru mycket som helst, att det är ett faktum, att denna skatt icke skulle drabba dem, som slutligen förbruka varorna, så tror jag likvisst,

Inregistreringsafgift för alla från utlandet införda varor.
(Forts.)

att ett sådant påstående knappast behöfver vederläggas. Men jag vill fästa uppmärksamheten vid några artiklar, som af den siste talaren icke vidrördes. Hvad t. ex. fläsk angår, har Utskottet längre fram i betänkandet upptagit Friherre Klinckowströms motion i fråga om tull å denna artikel och, som jag tror, fullkomligt tillräckligt, åtminstone efter min uppfattning, vederlagt de skäl motionären anført till stöd för sitt yrkande. Man har hänvisat dertill, att i kvantitativt hänseende vår export af svinkreatur motsvarar importen af fläsk, och hvad priset beträffar lärer väl det billiga amerikanska fläsk, som hufvudsakligen utgör föremål för införsel, icke betinga samma pris som det dyrbara fläsk, hvilket vi exportera. Det måste vara en verklig nationalvinst att förbruka den billigare varan och sälja den dyrare. Flere af Utskottets ledamöter, som sysselsätta sig med ladugårdsskötsel och landbruk förklarade också ganska bestämdt, att de för sin del icke kunde hemta någon fördel eller inse något gagn af att tull lades på fläsk.

Hvad slutligen angår den stora grupp af varor, på hvilken man vill lägga den anspråkslösa inregistreringsafgiften af 5 procent af värdet, nemligen maskinerier, redskap, verktyg och ångmaskiner, så hemställer jag om det låter förena sig med god omtanke om Sveriges industri, vare sig bergverksnäringen eller andra slags näringar, att beskatta de verktyg och redskap, med hvilka man skall bedrifva sin verksamhet och med hvilka utöfningen af yrkena möjliggöres. Så högt jag än skattar maskinverkstäderna i vårt land, kan jag likväl icke finna riktigt, att Sveriges hela näringslif skall beskattas för att gifva dem skydd.

Här har af reservanten uppstålts en aldeles ny teori i afseende på ifrågavarande afgifter. Han delar importvarorna i två bestämdt skilda kategorier: för den ena skulle bestämmas en skyddsafgift, som han vill kalla *tull*, och för den andra en annan mera tillfällig afgift, som han benämner *inregistreringsafgift*. Detta är att vända upp och ned på grunden för hela denna bevilning. Tullbevilningen har ursprungligen afsett och bör väl hufvudsakligen afse att bereda staten inkomst, och biätsigten att utgöra ett skydd har sedermera inplanterats under vissa perioder och starkt bibehållits i den nuvarande lagstiftningen, men jag hoppas och tror att denna skall så småningom gifva med sig och lemna rum för det enda naturliga beskattningsändamålet, som är statsinkomsten.

Friherre Klinckowström visste icke om han skulle åberopa de statistiska uppgifter, som i förevarande hänseende förekomma, derföre att skiljaktiga uppgifter förefinnas mellan de tabeller, som äro utgifna af Generaltullstyrelsen, och dem, som finnas införda i Kommerskollegii berättelse. Jag tror, att det kan en och annan gång förekomma skiljaktiga uppgifter i dessa begge publikationer, och jag vill förklara detta på den enkla och naturliga grund, att de månadsuppgifter, som omedelbart efter hvarje månads utgång publiceras af Generaltullstyrelsen, äro sammanfattade på grund af summariska berättelser från de olika tullstationerna i riket,

hvaremot de fullständiga årsunderrättelser, hvilka, meddelade från Generaltullstyrelsen, intagas i Kommerskollegii berättelse, äro grundade på kritiska undersökningar af journalerna i detalj. Det är naturligt, att i en summarisk uppgift, som expedieras omedelbarligen efter månadens utgång, kunna räknefel insmyga sig, men dessa korrigeras vid den granskning, som föregår, innan uppgifterna insändas till Kommerskollegium. Sådana misstag bör den ärade talaren icke vara allt för sträng med. Jag vill icke sära honom, men jag kan icke underlåta att fästa hans uppmärksamhet på, att det är menskligt att misstag kunna inflyta. Jag har läst hans motion med mycken uppmärksamhet, och det har varit mig såväl ett nöje som en pligt, men jag har deraf funnit huru lätt det kan gå att skriva galet. På sidan 82 i denna motion förekommer en uppgift om den tull å spanmål och produkter deraf, som utgöres i åtskilliga främmande länder och bland andra i Norge; och det uppgifves, att tullen å spanmål i Norge utgör per kubikfot 3 kronor 76 öre och på bönor 7 kronor 52 öre. Häri förekommer det felet, att 3 kronor borde heta 3 öre och 7 kronor 7 öre. Det är ett ofrivilligt misstag, men när man begår sådana misstag och så pass grofva, så får man icke vara allt för sträng emot andra. Motionen har ju också anspråk på att vara ett officiellt dokument, eftersom den är framlagd för Riksdagen.

Inregistreringsafgift för alla från utlandet införda varor.
(Forts.)

Jag yrkar bifall till Utskottets förslag.

Herr Reutersvärd: Till en början anhåller jag hos Herr Talmannen, att det måtte framställas särskilda propositioner angående de artiklar som i Herr Stråles motion äro omnämda.

Inom Utskottet sökte jag att försvara Herr Carlsunds motion, enär jag ansåg den vara fullt befogad. Han har nu sjelf här utvecklat sina skäl, och jag behöfver således icke upprepa dem. För min del har jag utgått från den åsigten att så länge staten har ett tullverk, som skall öfvervaka hvad som i landet införes, så bör hvar och en, som begagnar sig af fördelen att importera, också i sin mån bidraga till kostnaden för detta verk. Detta är skälet, hvarför jag varit med om en inregistreringsafgift, och skälet, hvarför jag slutligen slöt mig till Herr Stråles reservation var, att den i densamma uttalade åsigten var den enda, som kunde vinna ett större antal anhängare inom Utskottet.

I sjelfva frågan ber jag att få öppet erkänna, det jag räknar mig till en heder att höra till protektionisternas antal och att jag lika med reservanternas, på samma gång jag önskar, att statsinkomster genom tull eller registreringsafgift måtte kunna åstadkommas i tillräcklig mängd, anser för våra näringars trefnad och existens nödvändigt, att man ju förr desto hellre ser till, att de erhålla ett behörigt skydd genom lämpligen afvägda tullsatser, så låga i allmänhet, att de icke skulle oskäligen betunga hvarken den fattige eller den rike. Jag skulle vilja hafva bort den höga tullen på alla dessa s. k. kassaartiklar, emedan den först och främst är olämplig och för det andra så oerhördt dryg för alla dem, som förbruka desamma, att det vore mycket bättre om samtliga de utländska

*Inregistre-
ringsafgift
för alla från
utlandet in-
förda varor.*
(Forts.)

artiklar hvilka här förbrukas, finge draga en någorlunda jemn och väl afpassad tull. När jag talar om dessa kassaartiklar bör jag säga, att jag frågat frihandlare hvad som egentligen menas med kassaartiklar, och derpå har jag fått det svar, att de äro sådana artiklar, som i stor mängd af den stora allmänheten förbrukas och som följaktligen i tull kunna gifva stor inkomst, och framför allt alla sådana artiklar, som icke äro föremål för inhemsk produktion. Jag har då vidare frågat: Hafven I tillämpat denna definition konsekvent? Ja väl, i fråga om kaffebönan, den växer icke här i landet; men hvad socker beträffar, eger icke full likställighet rum, emedan äfven råsocker tillverkas här i landet, och derföre har man också hittat på den onaturliga och mot all frihandels åsigt stridande beskattningen af den inhemska råsockertillverkningen. Hvad deremot artikeln tobak beträffar, håller den anförda definitionen alls icke streck, ty, jag tror jag icke misstager mig dervid, då jag påstår att inom landet produceras mera tobak än som hit importerats. Det finnes emellertid vissa sorter af tobak, som nu bära en tull af flere hundra procent af varuvärdet, och detta anser jag vara i hög grad orimligt, helst det blir de allra fattigaste, hvilka såsom ett behof eller som njutningsmedel förbruka denna vara, som svårast drabbas af denna oerhörda beskattning. Man gör derföre illa, då man riksdag efter riksdag förhöjer tullen å denna artikel.

Nu torde icke vara tillfället att närmare ingå i sjelfva hufvudfrågan angående franska handelstraktatens inverkan på vårt näringslif, men jag ber dock att få till besvarande upptaga några af de yttranden, som här blifvit fälda. Jag tror, att det var Herr Finansministern som yttrade att man icke skall gripa in på måfå i tullsatserna, och derför förordade han, att icke alternativa tullsatser skulle åsättas, utan att taga de lägre för att icke rubba bestående förhållanden. Ja, det vore verkligen en åtgärd, egenomlig för oss, och i motsats till hvad andra länder tillvägagå, när de äro betänkta på att ingå nya handelstraktater. Efter Herr Finansministerns åsigt skulle man så gå till väga, att Riksdagen redan nu bestämde sig för de lägre tullsatserna för att icke hafva något att erbjuda mot de andra ländernas ökade anspråk, utan skulle man sannolikt då nödgas gifva efter på andra håll för att få den efterlängtade traktaten, som jag för min del skulle önska aldrig måtte komma till stånd.

Herr Bennich yttrade, att det vore en nationalförlust, om vi här förbrukade det bättre inom landet producerade fläsket i stället för att köpa det sämre från Amerika. För min del tror jag, att det varit ofantligt mycket bättre, om de nio millioner kronor, hvarmed vi under 1878 betalade för amerikanskt fläsk, användts till uppfödande af de djur, af hvilka man hemtar fläsk. Denna näring är så naturlig för vårt jordbruk, att det varit mycket bättre, om vi bedrifvit den sjelfva. Nu lönar det sig icke, derföre att fläsk under de senare åren i pris nedgått ända till 4 kronor för lispund och det har på några år varierat mellan 4 och 9 kronor. För en vara, som kan variera så ofantligt, skulle det icke betyda

något, om man på den lade den tull, som Herr Stråle föreslagit; och jag vågar påstå, att det i statens intresse varit bättre om man fått behålla i landet de nio millioner, som på ett enda år gått ut endast för artikeln fläsk. En åsigt, som jag alltid hyst, är, att det för ett land är olyckligt att icke taga vara på alla sina hjälpkällor, och för ett land, som icke det gör, måste det förr eller senare gå på samma sätt som för den enskilde, hvilken lefver på kredit och för dagen. Det går så länge det går och slutligen går det sönder. Så kan det också gå för staten, om vi skola år efter år låna million på million och se dessa spårlöst försvinna ur landet. Då kan man säga, att man med raska steg går sin undergång till mötes. Jag vet, att en och annan vill bemöta detta dermed, att de lånade millionerna användts för produktiva ändamål, och jag vill icke bestrida, att en del af det lånade blifvit använd för produktiva företag, men dessa hafva icke på långt när varit så produktiva, att de gifvit ränta å det lånade kapitalet. Många af de millioner, som genom Hypoteksbanken intagits, hafva deremot icke användts för jordbruket utan åtgått till konsumtionen. Hvarför jag anser af vigt att vi söka ju förr desto hellre bryta med det system, som kallas frihandelssystemet, är helt enkelt derföre, att om vi vilja hoppas att våra näringar skola en gång existera, då alla våra källor utsinat, exempelvis våra skogar tagit slut, böra vi börja i tid för att icke sedan få gå brådstördt till väga. Under de sista 20 åren hafva vi minskat vårt skogskapital med mångfaldiga millioner och det kan gå ännu ett tjugotal af år, men förr eller senare blir det slut, om afverkningen fortgår såsom hittills. Jag anhåller till sist att proposition måtte framställas för hvarje särskild af ifrågavarande artiklar.

*Inregistre-
ringsafgift
för alla från
utlandet in-
förda varor.
(Forts.)*

Friherre Klinckowström: Jag ber blott att få med några ord bemöta ett par anmärkningar, som här blifvit gjorda. Den första framställdes af Herr Wærn, som påstod, att han icke visste hvem som skulle binda vid sitt ben de ökade tullsatser, som lades på spannmål och mjöl, om det icke vore konsumenterna. Jag har så fullständigt utredt denna fråga i min motion, att jag endast ber att få hänvisa honom till densamma. Förmodligen har hans dyrbara och af mycket annat upptagna tid icke tillåtit honom att genomläsa den. Der finnes bland annat på sidan 39 en fullständig utredning af förhållandet beträffande Tyskland, der bagarne förklarar, att all den tull, som lades på mjöl ända till belopp af 3 mark pr centner, finge bagaren binda vid sitt ben och konsumenten hade deraf ingen känning, ty ett så ringa tullbelopp kunde icke öka brödspriset. Detta är konstateradt.

Herr Bennich har, såsom mig tyckes, icke med sin vanliga skarpa, kritiska blick uppträdt till granskning af och anmärknings framställande mot min motion. Jag får tacka honom derför och jag tror, att det är af verklig välvilja mot den stackars motionären, som han framställt anmärkning mot en uppgift på sidan 82 rörande tullsatserna på spannmål. Denna uppgift har berott på ett groft misstag vid tryckningen, och på mitt föranstaltande

Inregistreringsafgift för alla från utlandet införda varor.
(Forts.)

hafva sidan 81 och 82 blifvit *omtryckta*, men förmodligen har Herr Bennich icke erhållit det omtryckta bladet, hvilket åter gifvit anledning till hans misstag. Ingen kan mer än jag erkänna ofullständigheten och ofullkomligheten af den vidlyftiga motion, jag afgifvit, men de af Kammarens ledamöter, som tagit del af densamma, och jag tror, att Herr Bennich äfven skall vitsorda detta, skola erkänna att det för den enskilde motionären, synnerligen om denne under sommaren under motionens utarbetande vistas på landet, är mer än svårt att vara så rikt som erfordras försedd med alla materialier. Nu kan Herr Bennich säga: "Då kunde ni ha låtit bli hela saken". Men jag fruktar, att då hade ingen annan upptagit denna fråga, och jag vågar hoppas att min motion med alla sina fel dock gjort rätt mycket godt.

Det återstår mig nu endast att yttra något med afseende å artikeln fläsk. Herr Bennich yttrade att det amerikanska fläsk som importerat ställer sig i pris lägre än det svenska fläsk som exporterat. Det är en sanning; men om Herr Bennich behagar göra en liten tourné i saluhallarne vid Kornhamn, skall han finna att det fläsk af här i landet uppfödda svin, som der säljes jemte det amerikanska fläsket, ställer sig nära nog i lika pris; och hvad mera är — jag vet icke huru långt Herr Bennichs kännedom om svin går — jag kan försäkra, att jag, som under 16 år sysselsatt mig med att uppföda sådana djur, icke i stor skala, men efter mina medelstillgångar, har på senare tiden måst minska denna näring på den grund, att jag icke har kunnat få mitt arbete tillräckligt betaldt. Jag har fått lof att slå mig på andra grenar af kreatursskötseln. Jag vet, att Friherre Barnekow, som nu begärde ordet och med hvilken jag enskildt talat om saken, kommer att vitsorda ett annat förhållande från Skåne. Jag kan icke kontrollera hans uppgifter, men jag är fullt viss om att de öfverensstämma med erfarenheten inom nämnda provins. Man får dock lof att se på förhållandena i andra delar af landet än i Skåne, som är ett landskap af Gud synnerligen välsignadt med allt jordens goda. Jag fortsätter att yrka särskild proposition på de af mig förut angifna 5 punkterna i Herr Stråles m. fl. reservation.

Herr Olsson, Peter: Jag skall icke inlåta mig på att yttra mig om Herr Carlsunds motion i sin helhet. Jag vill blott tilllåta mig säga, att man möjligtvis icke blott kan se i denna motion ett tidens tecken utan äfven måhända kan i denna motion finna åtskilliga upplysningar, som kunna lämpa sig för en framtid; men jag tror, att för närvarande skulle det vara icke allenast olämpligt utan ock opraktiskt att godkänna det förslag, som i motionen blifvit gjordt. Jag ber nu att få yttra mig i största korthet om det af reservanterna framställda förslag. Hvad då först beträffar omalen spannmål af alla slag, så föreslå reservanterna derå en tull — man kan ju så kalla det — af $\frac{3}{10}$ öre pr kilogram. Jag tror, att, åtminstone hvad angår råg, som efter den konstaterade erfarenhet man har, hufvudsakligen förbrukas af den arbetande stora allmänheten, en tull å denna artikel skulle

vara till ingen nytta, och jag kan icke heller undertrycka den åsigts uttalande att en sådan tull skulle blifva en utgift för den arbetande klassen. Om jag på grund af den erfarenhet, jag har, såsom köpman, skulle få lof att uttala en åsigt, så är det den, man må säga hvad man vill, att den förhöjning, som, ehvad den sker i form af tull eller andra kostnader, lägges på de olika förbrukningsartiklarne, måste betalas af konsumenterna och inga andra. Denna utgift för konsumenterna må gå i de allra obetydligaste proportioner, så blir det dock, när det kommer till stycket, konsumenterna som få betala skatten. Jag tror således, att det vore olämpligt att lägga en tull på denna nödvändighetsartikel för vår arbetande allmänhet, likasom det är obehöfligt, emedan vi hafva andra lämpligare beskattningsföremål, andra artiklar, hvarå tullen med större skäl kan höjas för att fylla de behof, statskassan har. Jag tror, att man bör gå i den riktning med tullagstiftningen som man, så vidt jag känner, gått i alla andra länder, nemiigen att, då staten har några behof, som böra fyllas, så sker det genom indirekt beskattning på sådana artiklar, som finnas vara derför lämpligast, och jag tror, att man i allra sista hand griper till tull å sådana artiklar, som äro för den arbetande klassen nödvändiga. Detta gäller nu om råg särskildt, och jag skulle vilja äfven häri innefatta öfriga sorter spannmål, möjligen dock med undantag för hvete; ty sanningen fördrar kanske det erkännande, att detta sädesslag icke är af den betydelse för den arbetande klassen som råg, men jag tror, att icke heller med afseende å hvete bör för närvarande göras ändring i befintliga förhållanden. Skulle man verkligen vilja hafva en tullförhöjning på någon sorts spannmål i form af mjöl, tillåter jag mig att säga att enligt min åsigt hvetemjölet skulle lämpa sig bäst, emedan såvidt man har sig bekant, en tullförhöjning derå icke skulle hafva någon nämnvärd inverkan på de arbetande klassernas lefnadskostnad utan mera drabba de välmående klasserna. Jag tror äfven, att sådant skulle hafva rent praktiska skäl för sig och medföra åtskilliga fördelar för jordbruks- och qvarnindustrien.

Hvad angår artikeln fläsk, bekänner jag, att jag icke kan förstå, hvarför den skulle beläggas med någon tull eller inregistreringsafgift. Jag tror att det fläsk, hvarom här är fråga, nemiigen det amerikanska, alldeles icke inverkar på den export af svin och fläsk, som eger rum från vårt land; ty de svin och det fläsk, som härifrån exporteras, är af en helt annan beskaffenhet än det, som importeras. Jag har mig med fullkomlig säkerhet bekant, att i England man nästan alldeles icke använder fläsk från Amerika, åtminstone icke sådant, som det vi importera, medan engelsmännen deremot taga ganska mycket fläsk från Sverige, såsom mer öfverensstämmande med deras smak. Derför tror jag, att vår svinskötsel så mycket som möjligt bör gå i den riktning, att vi få en vara, som passar för export. Under sådana förhållanden och då en tull på fläsk obestriddligen kommer att drabba uteslutande den arbetande befolkningen kan jag för min del icke vara med om något sådant.

Inregistreringsafgift för alla från utlandet införda varor.
(Forts.)

Inregistre-
ringsafgift
för alla från
utlandet in-
förda varor.
(Forts.)

Om de öfriga punkterna skall jag icke nu yttra mig, men jag tror att icke heller der någon ändring bör ske, åtminstone för närvarande. Man har enligt min åsigt så många artiklar, som måste räknas till lyxartiklar och hvilka lämpligen kunna åsättas så stor tull eller så mycket förhöjd tull, som erfordras för fyllande af statens behof, och jag upprepar det ännu en gång, att just från den synpunkten, den ekonomiska, bör man betrakta tullfrågorna. Jag sluter mig således till Utskottets förslag i denna punkt och skall bedja att framdeles få yttra mig om den franska handels-traktaten, i fall jag dertill af omständigheterna föranledes, och om de särskilda tullsatserna vid de olika punkterna.

Friherre Barnekow: Då den reservant, som först yttrade sig i denna fråga, endast talade om den föreslagna registreringsafgiften såsom afseende att skaffa statskassan högre inkomst, ansåg jag icke nödigt att yttra någonting deremot; men då här talats om denna afgift såsom ett skydd för jordbrukaren, beder jag att deremot få inlägga min gensaga, särskildt med afseende på Friherre Klinckowströms yttrande att han på senaste åren nödgats betydligt inskränka den svinskötsel, han å sin egendom idkat. Förhållandet är alldeles motsatt med mig, i det att jag på senaste tiden ökat denna handtering, då jag funnit densamma lemna en nöjaktig inkomst. Möjligen beror detta till stor del på billigheten af det råämne, som vi i Södra Sverige mycket använda, nemligen majs, och om Friherre Klinckowströms motion att för jordbrukets skyddande belägga denna vara med tull skulle vinna bifall, kan väl hända, att såväl jag som många andra nödgades minska denna affär.

Hvad beträffar Friherre Klinckowströms yttrande, att det svenska fläsk, som i saluhallarne här i Stockholm säljes, skulle betinga ungefär samma pris som det amerikanska, kan jag icke vederlägga den, emedan jag aldrig efterhört detta pris, men hvad jag vet det är, att jag själf skickat hit till Stockholm gödda svin, som här betalats högre än på något annat ställe i landet. Jag tror därför att en införseltull på fläsk alldeles icke skulle bidraga till att skydda jordbruket, utan endast skulle för konsumenterna af amerikanskt fläsk höja priset på denna vara. Dessa konsumenter utgöras hufvudsakligen af den fattigare befolkningen och jag kan ej inse fördelen af en tull, som ganska hårdt skulle drabba denna utan att gifva något skydd åt landets producenter.

Vidare har Friherre Klinckowström, då jag begärde ordet, yttrat, att han visste hvad jag ämnade säga, att jag skulle åberopa förhållanden från Skåne, som dock vore en i jämförelse med landet i öfrigt så särdeles väl utrustad provins. Derpå har jag endast att svara, att, äfven om det eger sin rigtighet att Skåne är af naturen synnerligen väl utrustadt och att hvad som gäller om denna provins icke obetingadt kan ega tillämpning på hela det öfriga landet, så står jag dock här såsom representant för Skåne och har därför ansett mig skyldig att uttala min erfaren-

het derifrån, då den gått i alldeles motsatt riktning mot Friherre Klinckowströms.

*Inregistre-
ringsafgift
för alla från
utlandet in-
förda varor.*
(Forts.)

Herr Reutersvärd: Jag har endast några ord att säga i anledning af de siste talarnes yttranden.

Spannmålstullar, sade en talare, drabba alla och svårast den fattigare befolkningen. Ja, det är en sanning, som jag icke vill bestrida, att ju spannmålen kan blifva något dyrare, om tull åsättes densamma; men detta är icke så alldeles säkert, ty det kan hända att det stundom är sådant öfverflöd på spannmål, att den, som importerat dylik, måste afstå både tull och några kronor på inköspriset. Hvad arbetarne och framför allt de fattige arbetarne behöfva det är arbete och därför fordras, att näringarne kunna använda dem i sin tjänst så att de ej behöfva flytta öfver till andra länder; ty, säga hvad man vill, så är det dock bristen på arbete här i landet, som till stor del framkallat den ökade emigrationen.

Samme talare yttrade sig äfven om artikeln fläsk. Ja, det låter i teorien mycket bra, att man icke skall bry sig om försöket att uppföda dessa djur, som lemna fläsket, om man icke kan göra det rationellt. Men huru skall man kunna begära, att våra små jordegare skulle kunna på ett rationellt sätt uppföda sina kreatur för att exportera dem till England? Det är enligt min uppfattning ett verkligt hän att ställa en sådan uppmaning till dem.

Herr Björnstjerna: Herr Statsrådet och Chefen för Finansdepartementet har redan framhållit omöjligheten af att ännu kunna förutse, huruvida inom årets slut man i Frankrike kunde hinna få färdig den nya tullagstiftningen, hvarefter först underhandlingar om traktater med främmande makter kunna taga sin egentliga början. Att man icke kan med någon visshet räkna härpå, torde kunna slutas deraf, att, sedan år 1876 traktaten från franska sidan blifvit uppsagd till ett år derefter eller i Maj 1877, ville franska regeringen år 1877 icke förnya denna traktat på någon längre tid, emedan den förmodade sig redan i Augusti samma år vara färdig med sin nya tullagstiftning. Slutligen, jag minnes icke dagen men det var på våren 1877, förnyades traktaten på ett halft år och det intogs särskildt i den deklARATION, som då utbyttes, att detta skedde, enär icke, enligt franska regeringens förhoppning dess tullagstiftning kunde blifva färdig till Augusti månad. Sedan dess hafva tre år förflutit, utan att denna tullagstiftning ännu blifvit färdig i Frankrike. När den allmänna tulltariffen blifver beslutad i Frankrike, återstå underhandlingarne med främmande makter och sådana hafva redan pågått i flera år med det för Frankrikes handel mest betydande land, nemligen England, utan att man ännu kunnat komma till något resultat. Det är således alldeles omöjligt att förutse när en ny traktat med Frankrike skall kunna avslutas, och jag tror icke, att detta skall kunna ske inom detta års slut utan kan möjligen dermed dröja

Inregistreringsafgift för alla från utlandet införda varor.
(Forts.)

långt in på nästa år. Att besluta en sådan inregistreringsafgift som här är ifrågasatt, skulle alldeles strida mot den nu gällande franska traktaten och omöjliggöra densammes förnyande, om så blifver nödvändigt, intill dess en ny traktat hinner afslutas. I den nu gällande traktatens 2:dra artikel heter det nemligen: "I Sverige och Norge producerade varor, som uppräknas i tariff A. vid denna traktat, må, då de sjöledes under någondera af de höga kontraherande makternas flaggor direkt inkomma till Frankrike, dit införas mot erläggande af de i nämnda tariff stadgade afgifter, tilläggsafgifterna deruti inbegripna". Och i den 3:dje:

"De i Frankrike producerade varor, som uppräknas i denna traktat vidfogade tariffen B och C, må till Sverige och Norge införas mot erläggande af de genom dessa tariffen stadgade tullafgifter". Och vidare i 5:te artikeln:

"Om någondera af de höga kontraherande makterna finner nödigt att pålägga en ny eller förhöjd accisafgift å någon i denna traktat bifogade tariffen upptagen artikel af inhemsk produktion, skall den utländska artikeln af samma slag genast kunna vid införsel beläggas med samma afgift".

Det är således endast i fråga om accisafgift, som pålägges inom landet producerade artiklar, som man får pålägga en motsvarande afgift på varor, som införas från Frankrike. Men här är icke fråga om någon accisafgift å varor, som produceras inom landet, utan helt simpelt en sådan tilläggsafgift, som man icke får pålägga de varor traktaten afser. Att ställa oss så, att vi icke skulle kunna prolongera traktaten med Frankrike, om alla andra länder finna i sitt intresse att förlänga sina traktater med detta land, det vore i hög grad att beklaga. Enligt Kommerskollegii senaste kungörelse uppgick utförseln till Frankrike år 1878 till 26,002,000 och införseln derifrån till endast 8,014,000 kr. Tio år förut utgjorde utförseln till Frankrike 16,507,000 och införseln derifrån 3,770,000. På dessa 10 år hade således utförseln till Frankrike ökat i rundt tal med 9½ millioner men införseln derifrån med endast 4,244,000; varuutförseln till Frankrike har varit i jemnt stigande och betydligt öfvervägt införseln. Att nu ställa oss i så ofördelaktigt förhållande, att den nuvarande franska traktaten icke skulle kunna förnyas på någon tid i fall deraf göres behof skulle sannolikt minska vår utförsel med ett värde af flera millioner och detta blott för att vinna de 10- eller 100,000 kronor, som en sådan inregistreringsafgift, kunde medföra. Jag tror således, att det vore i högsta grad oklokt att för närvarande samtycka till någon sådan inregistreringsafgifts införande.

Herr Olsson: Den näst siste talaren yttrade, att det kunde inträffa, att den kroppsarbetande klassen stundom icke fick betala den skatt eller tull, hvarom här är fråga, utan att importören i stället kunde göra en förlust på den införda varan. Detta kan visserligen inträffa, men jag vill blott svara, att sådant inträffar utan afseende på om det är någon tull eller ej på spannmål. Konjunkturerna inverka i detta hänseende icke det allra ringaste.

Herr Jöns Pehrsson: Det kunde vara alldeles öfverflödigt att yttra sig vid denna punkt, då den i mina ögon icke är bland de viktigaste i betänkanDET, men här har talats om betänkanDET i dess helhet och jag ber därför att få säga några ord.

För min del har jag fäst mig synnerligen vid hvad en talare på skånebanken anförde, en talare med hvilken jag, så vidt jag minnes, vid alla andra tillfällen varit öfverens, hvaremot jag icke nu kunde fatta den tankegång, som låg till grund för hans påstående att Sverige icke skulle kunna uppföda svin, om vi icke hafva tullfri införsel af majs. Det förefaller mig, som om det icke vore en riktigt rationell jordbrukare, som på det sättet söker frambringa en artikel för Sveriges behof. Det skulle väl närmast kunna hänföras till de svenske arbetare i Amerika, som producera denna majs, men det blir dock på det sättet amerikanskt fläsk vi förbruka.

Jag vill icke vidare besvara Kammaren, men Finansministern lät forstå, att, om den franska handelstraktaten skulle upphöra, blefve jernexporten till Frankrike omöjlig, emedan tullen skulle komma att höjas med 100 procent. Jag minnes icke hvad tullen på jern till Frankrike nu är, men hafva vi der en så fördelaktig marknad för vårt jern, tror jag att Frankrike nog kommer att köpa det, äfven om det genom höjd tull blir något dyrare.

För min del hyser jag den tanke, att i dessa tullfrågor, hvad man ser i tal och skrift är öfverdrifvet å båda sidor och jag gör icke anspråk på att sjelf hafva träffat det rätta; men min åsigt är, att skall Sverige fortfarande, såsom hittills, en lång tid köpa allt utifrån för lånta penningar och låta sina egna arbetare dels arbeta för ringa betalning och dels gå arbetslöse och af sådan orsak nödgas utflytta till andra länder, tror jag icke att vår ekonomiska ställning i längden kan bära det. Då man vill införa en inregistreringsafgift på omalen spanmål tycker jag att man går för långt. Deremot i andra afseenden tycker jag, att, ehuru det kan blifva besvärligt i praktiken, reservanternas förslag kunde hafva skäl för sig.

Herr Björnstjerna: Jag skall bedja att få fullständiga mitt senaste yttrande dermed, att jag naturligtvis afsåg, att det, enligt min öfvertygelse, icke går an att lägga registreringsafgift på några sådana artiklar, som finnas nämnda i franska traktaten, deribland de af Herr Stråle afsedda maskiner och redskap, ångmaskiner och ångpannor och, såsom jag tror, äfven åtskilliga jern-effekter. Deremot är man naturligtvis oförhindrad att med registreringsafgift belägga sådana artiklar, som franska traktaten icke omnämner.

Sedan öfverläggningen härefter förklarats slutad, yttrade Herr Talmannen, att under densamma hade afgifvits följande fyra yrkanden: att Kammaren skulle bifalla Utskottets i punkten gjorda hemställan, att Herr Carlsunds motion om alla från utländsk ort införda varors beläggande med en inregistreringsafgift af 5 procent

*Inregistre-
ringsafgift
för alla från
utlandet in-
förda varor.
(Forts.)*

utaf varuvärdet ej måtte af Riksdagen bifallas; att Kammaren, med afslag å denna hemställan, skulle bifalla den ifrågavarande motionen; att Kammaren, med afslag å punkten, måtte bifalla den af Herr *Stråle* m. fl. afgifna reservation, deri föreslås, att inregistreringsafgifter till uppgifna belopp må åsättas följande, under nio rubriker upptagna varor, nemligen: 1) *omalen spanmål, alla slag*, 2) *rågmjöl*, 3) *hvetemjöl, gryn, alla slag, samt bönor*, 4) *fläsk*, 5) *jern*, 6) *metaller, såsom bly, koppar, tein och zink, gjutet*, 7) *metaller, andra slag, plåtar*, 8) *maskinerier* samt 9) *ångmaskiner och ångpannor*; samt slutligen att Kammaren, med afslag å punkten, måtte bifalla ofvanberörda reservation, i hvad den rörde fem af nämnda rubriker, nemligen: 1) *rågmjöl*, 2) *hvetemjöl, gryn alla slag, samt bönor*, 3) *fläsk*, 4) *maskinerier* samt 5) *ångmaskiner och ångpannor*. Härförutom hade begärts, att en hvar af de i reservationen upptagna nio rubriker skulle göras till föremål för särskild proposition. Då de sålunda gjorda yrkandena atsåge dels bifall till Utskottets hemställan i dess helhet, dels bifall till Herr *Carlsunds* motion i hela dess vidd och dels bifall till förslaget om utländska varors beläggande med inregistreringsafgift endast för så vidt det samma rörde de få artiklar, som i Herr *Stråles* reservation omförmäldes, ansåge Herr Talmannen det vara lämpligast, att Kammaren först afgjorde frågan i dess allmänlighet, nemligen huruvida Herr *Carlsunds* motion borde afslås eller bifallas, dervid dock, till följd af hvad i afseende å merberörda reservation blifvit yrkadt, måste göras förbehåll om öppen rätt för Kammaren att sedermera, derest det skulle erfordras, särskildt pröfva, om inregistreringsafgift borde åsättas en hvar af de i reservationen omförmälda artiklar. Skulle Herr *Carlsunds* motion vinna Kammarens bifall, vore det klart, att de särskilda yrkandena om inregistreringsafgifter för artiklarne i reservationen hade förfallit, men i motsatt fall, eller om Utskottets hemställan bifölles, komme, till följd af det gjorda förbehållet, en hvar af de i reservationen intagna nio rubriker att göras till föremål för särskildt beslut.

Härefter framstälde Herr Talmannen först proposition på bifall till den förevarande punkten under ofvan omförmälda förbehåll, hvarvid svarades talrika ja, blandade med nej, samt sedermera proposition på afslag å punkten och bifall till Herr *Carlsunds* motion, då svaren utföllo med talrika nej, blandade med ja; hvaruppå och efter det proposition på bifall till punkten under merberörda förbehåll ånyo blifvit gjord samt med talrika ja, blandade med nej, besvarad, Herr Talmannen förklarade sig nu hafva funnit ja öfvervägande.

Votering begärdes; till följd hvaraf uppsattes, justerades och anslogs en så lydande voteringsproposition:

Den, som vill, att Kammaren skall bifalla 1:sta punkten i Bevillnings-Utskottets Betänkande N:o 16, dock med öppen rätt för Kammaren att särskildt pröfva, huruvida inregistreringsafgift skall

åsättas en hvar af de i Herr Stråles reservation omförmälda artiklar, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, afslår Kammaren punkten och bifaller Herr Carlunds ifrågavarande motion.

Omröstningen företogs, och vid dess slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 73;
Nej — 28.

Efter förmälan, att det, till följd af den anställda omröstningens utgång, återstode för Kammaren att fatta särskilda beslut rörande de i Herr *Stråles* reservation förekommande nio rubriker, framställde Herr Talmannen propositioner angående den första af dessa rubriker, eller *omalen spannmål, alla slag*, och förklarades propositionen på bifall till Utskottets hemställan i denna del vara med öfvervägande ja besvarad.

Sedermera framställdes propositioner rörande artikeln *rågmjöl* och förklarades propositionen om bifall till hvad Utskottet derom hemställt vara med öfvervägande ja besvarad.

Votering begärdes; till följd hvaraf uppsattes, juste rades och anslogs följande voteringsproposition:

Den, som bifaller 1:sta punkten i Bevillnings-Utskottets Betänkande N:o 16, i hvad den afser inregistreringsafgift för artikeln *rågmjöl*, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, afslår Kammaren punkten i denna del och beslutar, att ifrågavarande artikel skall påföras en inregistreringsafgift af $\frac{5}{10}$ öre per kilogram.

Omröstningen företogs, och vid dess slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Första Kammarens Prot. 1880. N:o 35.

Ja — 63.
Nej — 40.

Sedan propositioner rörande rubriken *hvetemjöl, gryn alla slag samt bönor* blifvit gjorda och propositionen om bifall till Utskottets hemställan i denna del förklarats vara med öfvervägande ja besvarad, äskades votering, hvarföre uppsattes, justerades och anslogs följande voteringsproposition:

Den, som bifaller 1:sta punkten i Bevillnings-Utskottets Betänkande N:o 16, i hvad den afser inregistreringsafgift för artikeln *hvetemjöl, gryn alla slag samt bönor*, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, afslår Kammaren punkten i denna del och beslutar, att en inregistreringsafgift af 1 öre per kilogram skall påföras ofvannämnda varor.

Vid denna omröstnings utgång hade rösterna utfallits sålunda:

Ja—58.
Nej—44.

Härefter bifölls, uppå särskilda propositioner, hvad Utskottet hemställt i afseende å de öfriga i reservationen upptagna artiklar.

Den vidare föredragningen af Betänkandet blef, i anseende till den nu långt framskridna tiden, uppskjuten till nästföljande sammanträde.

Anmaldes och bordlades Stats-Utskottets Utlåtanden:

N:o 46, i anledning af väckta motioner om försäljning af vissa Kronan tillhöriga hemman och lägenheter;

N:o 52, i fråga om tillbyggnad af riksdagshuset eller uppförande af ett nytt riksdagshus, samt med förslag till ett stadgande i Riksgäldskontorets reglemente;

N:o 53, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition om låneunderstöd för reglering af afbrända delar utaf Hüdiksvalls stad;

N:o 54, i anledning af väckt motion om beviljande af anslag till fullbordande af jernvägsanläggningen emellan Halmstad och Nässjö;

hwarefter beslöts, dels att dessa Utlåtanden skulle uppföras främst på föredragningslistan till nästa sammanträde, dels ock att de i dag för andra gången bordlagda ärenden skulle sättas nederst å samma lista.

Kammaren åtskildes kl. $\frac{1}{4}$ 4 e. m.

In fidem
O. Brakel.
